

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

VOL. LIX Rugsėjis — September 11, 1974 Nr. 67

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

TAUTINIS KLAUSIMAS

Rytų Vokietijos pripažinimo šviesoje

Praeitą savaitę JAV oficialiai pripažino Vokiečių Demokratinę Respubliką, trumpintai Rytų Vokietiją vadinamą. Tai, žinoma sovietų laimėjimas, nes prisideda prie visos smurto įvestos santvarkos Europoje formalaus pripažinimo. Reikia pastebėti, kad JAV nebuvo pirmosios tai padariusios. Iki šiol Rytų Vokietija formaliai pripažino jau netoli 100 valstybių, t.y. daugiau kaip 2/3 visų suvereninių valstybių. Per 60 valstybių Rytų Berlyne jau turi savo ambasadorius, ju tarpe ir Federalinė Vokiečių Respublika — Vakarų Vokietija. Akivaizdoje to fakto, JAV pripažinimas buvo logiškas žingsnis, nes jei patys vokiečiai su tuo sutinka, kam dėl to ginčytis amerikiečiams.

Vakarų Vokietijoje mintis pripažinti Rytų Vokietijos suverenumą buvo jau seniai puoselėjama. 'Der Spiegel' ją pradėjo kelti jau prieš 15 metų. Kadangi sienų be karo pakeisti vilties nebuvo, reikėjo sutikti su sovietų pastatytomis sąlygom, siekiant kiek įmanoma page-

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

rinti Rytų Vokietijos gyvenimo lygį. Jau šiandien tas lygis yra aukštesnis už kitų sovietų imperijos tautų ir nėra jokios abejonės, kas atsitiks sovietams savo 22 divizijas iš Rytų Vokietijos atitraukus. Ji tuoju susijungs su Vakarų Vokietija.

Už tat dabartinis statusas sovietams tik tol padeda, kol jie turi jėgos jį išlaikyti. Sovietų jėgai mažėjant, Rytų Vokietijos suverenumas automatiškai didės ir to laukiant, suverenumo pripažinimas gali greičiau išeiti į naudą negu būti žalingas. Su tuo, žinoma, gali nesutikti tie, kurie sovietus laiko nenugalimais, kurie kiekviename nemalonume ar problemoje tuoju išiori Maskvos pirštus. Toji, žinia, viską bando išnaudoti savo naudai, tačiau kartu reikia neužmiršti, kad Sovietų Sąjungą tvarko ne genijai, bet tik labai riboto proto biurokratai, kurie daugiau yra susirūpinę savo šiltų vietų t.y. nusistovėjusios padėties išlaikymu negu

komunizmo plėtimu visame pasaulyje, ypač jei tai yra susiję su bet kokia rizika.

Suverenumas, nors tik 'ant popieriaus', bet ne gyvenime, padeda nacionalizmo išlaikymui, o su tautiniu klausimu iki šiol nesu-sidoruoja nė vienas 'izmas', nė viena ideologija.

Sovietų igulos nė viename jų oupuotame krašte nesugebėjo pakeisti gyventojų nuotaikų ir nepriklausomybės troškimo. Imkime pavyzdžiui Rytų Vokietijos kaimynę Čekoslovakiją. Kai joje pradėjo pūsti Prahos pavasario vėjai, t.y. patys to krašto komunistai panorėjo šokių tokių reformų, sovietai tas pastangas numalšino savo tankais. Šiandien sovietai ten turi per 160.000 karių. Pačios Čekoslovakijos karo aviacija yra praktiškai likviduota. Pagal sovietinių maršalų Grečko ir Jokubovskio doktriną, nė viena satelitų krašto kariuomenė negali vesti savarankiškų operacijų, jos gali vaidinti tik tokią rolę kaip tautiniai daliniai. Hitlerio armijoje.

Panašiai yra ir politiniame gyvenime. Sovietai negali prileisti prie bet kokio tautinio politiko populiarumo padidėjimo. Vietoje to jie skatina varžybą tarp vietos vadų ir vadelių dėl Maskvos malonės išsigijimo, o kol tie dėl to varžosi, tauta jungia tik visuotina neapykanta rusams. Nė vienas sovietų kareivis Čekoslovakijoje ir Rytų Vokietijoje negali tikėtis pabėgti. Dezertyrai tuoju išduodami, dėl jų nuotaikų ir pažiūrų visai nesijaudinant.

Anot, Čekoslovakijos komunistų veikėjo, dabar gavusio leidimą iš kalėjimo išvažiuoti į JAV Jiri Hochmano: "Juodžiausias debesis, kuris šiais metais temdo Prahos dangų, yra Pabaltijo likimas: t.y. spaudimas, siekias sunaikinti ne kalbą, bet tautos būdą ir sielą".

Jis bijo, kad popierinis suverenumas nuo tokio bendro visų pavergtų tautų likimo negali išgelbėti, istorija tačiau moko kitaip: kol tauta nėra fiziškai išnaikinta, ji nepraranda ir nepriklausomybės noro. Kaip mūsų istorija rodo, tam reikia tik progos.

ŠVEICARAI APIE LIETUVĄ

'Berner Tagblatt', didžiausią tiražą turis Šveicarijos sostinės dienraštis, rugpjūčio 22 d. įdėjo ilgą straipsnį apie Baltijos valstybes. Straipsnis pavadintas: "Ir jos buvo nepriklausomos valstybės". Straipsnis paskelbtas ryšium su Stalino-Hitlerio akto 35 metų sukaktimi.

Autorius išvedė, kad tas paktas įgalino Hitlerį pradėti antrąjį pasaulinį karą. Sovietų Sąjunga ne tik nieko nesiėmė prieš karo pavojų, bet dargi skatino Hitlerį pradėti karo veiksmus. Maskva už savo palankumą naciams gavo užmokėti, — ji pasigriebė Lenkijos

ALTS-gos pirmininkė Emilija Čekienė, lankydama Chicagoje, turėjo pasitarimų su tautininkų veikėjais. Nuotraukoje iš kairės sėdi: Petras Bučas, Teodoras Blinstrubas, inž. Vaclovas Mažeika, Emilija Čekienė, Kazimieras Pocius, Pranas Kasuba ir Bronius Kasakaitis.

TARĖSI TAUTINĖS SAJUNGOS REIKALAI

ALT S-gos pirm. Emilija Čekienė Chicagoje

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininkė E. Čekienė rugpjūčio 24-5 dienomis lankėsi Chicagoje ir

rytus ir aneksavo Baltijos valstybes.

Laikraštis atpasakojo, kaip sovietai privertė Baltijos valstybes pradžioje įsileisti karines igulas, o paskum tiesiogiai prisijungė tas valstybes, panaudodama apgaule per tariamus 'rinkimus'. Sovietams visos sutartys tereišė popierio skutelius. Karo pabaigoje sovietai vėl grįžo į Baltijos valstybes ir žiauriomis priemonėmis jas susovietino, išdeportuodami tūkstančius žmonių.

Laikraštis pabaigoje rašo, kad baltų tautos neužmiršo, jog jos turėjo nepriklausomas valstybes. Jos kartu su lenkais pasiliko vakarų kultūros saugotojos. "Vakarai niekada neturi užmiršti diktatorių politikos aukų. Nei jėga, nei oportunizmas negali smurto pavers ti teise", sako baigdamas laikraštis.

Prie straipsnio pridėtas didelis Baltijos valstybių žemėlapis prieš okupaciją.

Berno įtakingas dienraštis 'Der Bund' paskelbė laisvą redakcijai, kuriame nurodoma į Sovietų Sąjungos pastangas Ženevos 'saugumo' konferencijos pagalba įteisinti užgrobtąsias valstybes. Tarp tokių valstybių išskiriami paminėti Lietuva, Latvija ir Estija, bet taip pat kreipiama dėmesys į aneksuotą Rytprūsių dalį, vad. 'Kaliningrado' sritį.

Šveicarijos radijas š.m. rugpjūčio pabaigoje visą valandą perdavė savo bendradarbio kelionės išpūdžius Vilniuje, Rygoje ir Talline. Jis, tarp kita, pareiškė savo nuostabą, kad Baltijos valstybių sostinių negalima tiesiogiai aplankyti, o reikia prieš tai pasiekti arba Maskvą, arba Leningradą. Bendradarbis išsamiai atpasakojo apie Vilniaus ir kitų Baltijos valstybių vakarietiškumą, apie tvirtą gyventojų prisirišimą prie savo tautinės kultūros, apie dainų šventes ir t.t. Emisijos buvo pajavaintos lietuvių, latvių ir estų dainomis.

ta proga Tautiniuose Namuose tarėsi su Chicago skyrių pirmininkais, žurnalo Naujoji Viltis leidėjų taryba ir Vilties dr-jos pirmininku įvairiais tautinės veiklos klausimais. Posėdyje dalyvavo: T. Blinstrubas, P. Bučas, P. Kašiuba, V. Mažeika, K. Pocius, B. Kasakaitis ir M. Valiukėnas.

Pirmininkė padarė pranešimą apie Sąjungos valdybos veiklą pusantrų metų bėgyje ir artimiausiu laiku numatomus atlikti darbus, kurių didžiausias yra tautininkų istorijos "Tautinės minties keliu" išleidimas ir dar ne visi skyriai prisiuntė savo veiklos 25 metų laikotarpyje apžvalgas. Ji pareiškė, kad mecenatų ir garbės prenumeratorių bei rėmėjų dėka išdan jau įplaukė trečdalis reikalingos išleidimui sumos. Taip pat ji pranešė, kad sekantis Sąjungos Seimas įvyks Clevelande, Ohio ateinančių metų gegužės mėn. kapu puošimo savaitgalį.

B. Kasakaitis, Naujosios Vilties administratorius, išsamiai nušvietė žurnalo leidimo sąlygas ir su tuo susijusius rūpesčius bei ateities planus.

T. Blinstrubas, ALTos vicepirmininkas, pranešė apie artėjantį ALTos suvažiavimą bei Amerikos Lietuvių Kongresą, kuris įvyks rugsėjo 27-29 dienomis Chicagoje, Pick-Congress viešbutyje. Sąjunga ALTos veikloje dalyvauja per savo deleguotus atstovus.

K. Pocius, Vilties Dr-jos pirmininkas, painformavo apie Dirvos leidimo reikalus, apgailestaudamas, kad labai kyla pašto ir popieriaus kainos, bet nesinori kelti Dirvos prenumeratoros, todėl kreipėsi į Sąjungos valdybą ir posėdyje dalyvavusius chigagiečius skyrių pirmininkus, prašydamas remti naujais prenumeratoriais, rašiniiais ir aukomis rengiant tam tikslui parengiant. Skyrių pirmininkai pažadėjo tai vykdyti nurodymais savo artimiausios ateities veikimo planus.

M. Valiukėnas, prezidento A. Smetonos minėjimui rengti komiteto pirmininkas Chicagoje, pranešė apie numatomą minėjimo — akademijos programą ir pažymėjo, kad nebus imamas joks įžangos mokestis. Be pro-

gramos minėjime bus A. Smetonos raštų, originalių laiškų, dokumentų bei nuotraukų paroda.

Apgailestauta, kad Lietuvių Bendruomenėje vyksta skilimas, kas lietuvių išeivijos gyvenime nežada nieko gero. Prie vienybės ardymo prisideda ir tokie straipsniai, kaip tai paskutiniame LB biuletenyje 'Pasaulio Lietuvis', kur su J.D. inicialais niekinamas Lietuvos valstybės prezidentas Antanas Smetona. Toks rašinys galėjo tilpti bet kuriam kitame laikraštyje, bet ne Lietuvių Bendruomenės, nes tuo pasitarnaujama tik Lietuvos okupantui.

Pirmininkė tarėsi su A. Juodvalkiu, kuris rengia Sąjungos skyrių prisiunčiamas veiklos apžvalgas 'Tautinės minties keliu' istorijai. Dauguma skyrių jau prisiuntė, bet trūksta kai kurių pagrindinių žinių, apie kurias greitu laiku skyrių vadovyboms bus išsiuntinėtąs bendraraštis su klausimais.

LIETUVIAMS RESPUBLIKONAMS

Š.m. rugsėjo 13-15 dienomis Bostone, Mass., Statler Hilton viešbutyje prie Park Square, įvyks visos Amerikos Respublikonų Tautinių Grupių Tarybos metinė konvencija. Ten pat, šeštadienį, rugsėjo 14 d. 5 val. po pietų įvyks Amerikos Lietuvių Respublikonų Federacijos metinis susirinkimas. Visi Federacijos klubai prašomi atsiųsti savo atstovus. Tiek konvencijoje tiek lietuvių susirinkime yra kviečiami dalyvauti ir svečiai. ALRF pirm. Dr. J. Genys, Tel. (301) 459-5693.

• Amerikos Lietuvių Kongreso banketas įvyks šeštadienį, 1974 m. rugsėjo 28 d. v vak vak. Pick Congress viešbutyje. Organizacijos ir pavieniai asmenys prašomi įsigyti bilietus iš anksto pas banketo vedėją Oną Gradinskię, 2512 W. 47th St., Chicago, Ill. 60632, tel. FR 6-1998, arba ALTos raštine, 2606 W. 63rd St., tel. 778-6900. Kaina \$12.50 asmeniui. Asmeniškai pakvietimai nebus siuntinėjami.

BIRUTĖ PŪKELEVIČIŪTĖ

Dirvos novelės konkurso 1974 m. laureatė

Rašytoja Birutė Pūkelevičiūtė

Ruošiant Dirvą spaudai, Dirvos novelės konkurso jūry komisijos pirmininkas rašyt. Vyt. Alantas iš Detroito telefonu pranešė, kad jūry komisija (Vyt. Alantas, Balys Gražulis ir Alfonsas Nakas), perskaičiusi visas atsiųstas noveles, pripažino premija skirti už novelę "Kaip Arvis išėjo į žmones", kurios autorius yra pasirašęs slapyvardžiu Dobilas.

Atplėšus Dirvos seife lai-

komą vokelį paaiškėjo, kad Dobilas yra rašytoja Birutė Pūkelevičiūtė.

Rašytojas Vyt. Alantas tuoju jūry komisijos vardu telefonu ją pasveikino laimėjus premiją.

Rašytoja B. Pūkelevičiūtė yra kelių romanų laureatė, pirmą kartą laimi Dirvos novelės konkurse, kurio mecenatu nuo 1963 m. yra chigagietis Simas Kašėlionis. Šiais metais premija yra 500 dol.

SLA sekretorė Genovaitė Meiliūnienė ir SLA prezidentas Povilas P. Dargis seime atsakinėja į delegatų paklausimus.

ISPŪDŽIAI IŠ SLA SEIMO EGLĖ JUODVALKYTĖ

Paskutinė birželio diena. Karštas sekmadienio vidurdienis. Stoviu prie viešbučio durų ir smalsiai žvalgaus. Atvykau. Antrą kartą gyvenime skaitau užrašą sveikinanti delegatus atvykusius į Susivienijimo Lietuvių Amerikoje seimą. Pirmą kartą 1972-ais metais kaitau negailestingoj Miami Beach, Florida, saulutėj. Ši kartą Bostone, istoriniam rytinio Amerikos pakraščio mieste, kuris pagarsėjo bandymu Atlanto vandenyną paversti arbatos puoduku. Ir vėl esu delegatė, ši kartą į SLA 58-tąjį seimą. Skubu užsiregistruoti, apžiūrėti kambarį, ir tada atgal į laukiamąjį susip pažinti su kitais atvykusiais, gal ir kokią pažįstamą veidą pamatyti. Atsistoju nuošaliai, nuduodu tyrinėjanti sienų dažų kokybę. Drovu. Kiti šnekučiuojasi, girdžiu lyg ir lietuvišką pokalbį, kažkas smarkiai žemaičiuoja, bet negi brausies, negražu... Ir staiga kaip iš dangaus išgirstu balsą -- tai atvykai, vaikeliai? Ar viskas tvarkoj -- kambarį jau turi? Tai mano 'tėvelis' -- globėjas, užtarėjas, netgi kolega neolituanas, konsulas Antanas Kalvaitis. Rūpinasi jis manimi kaip tikru savo vaiku. Čia pat ponias Kalvaitienė, ponias Biežienė, ir aš vėl pasijuntu kaip namuose.

Vakare, eidama savo kambarin, išgirstu pro vieno kambario užsklęstas duris besisunkiančius lietuviškus garsus. Minutėlę dvejoju, bet sukaupus visą savo drąsą, tylutėliai pabarvenu į duris. Lukteriu. Nieko -- kaip uliavojo, taip uliavoja.

Na, ką gi, giliai atsikvepiu, ir jau žymiai tvirčiau pasibaladoju. Vėl nieko. Drąsa išgaruoja kaip nebuvus ir aš, visai nusivylus, suku savo kambario link. Tik, brakšt, brakšt, durys atsiveria, moters galva žvilgteri kairėn, dešinėn, pamato mane ir nieko nelaukdama kviečia vidun. Aš dar bandau atsiprašyti, pasiaiškinti, bet per daug nesibranginus, smunku vidun. Ant stalo lietuviška puota. Šviežias lietuviškas sūris, ruginė duona, rauginti agurkai, silkė su svogūnais, skilandis, dešros, ragaišiai, pyragai. Tik gyvenk ir norėk, brol. Ko tik širdis geidžia. O šemininkės sodina, ragina. Ką gi, tenka prisipažinti -- ilgai raginti manęs nereikėjo... Užkandus, visokiausiomis stygom užtraukiam senas, gaudžias lietuviškas dainas ir visi balsai, aukšti, žemi, stori ir ploni susilieja ir išsilygina ir dainos grožis atrodo neapsakomas. Gal tai tik mums, gal iš šalies besiklausęs girdėtų visas mūsų daromas klaidas, bet mums realūs yra žodžiai, jų prasmė, vaizdai sukeliami tų žodžių ir gilus, gilus jausmas, kad esame vienos tautos vaikai. Vieną po kitos dainuojame dainas -- kaip mokame, visos kartu, kai ne, viena dainuoja, likusios niūniuoja, klausos. Dainuojam iki vėlyvos nakties ir tik ankstyvas Seimo atidarymas ryt rytą, gal gale priverčia, kad ir labai nenoriai, išsiskirstyti.

Dešimtą valandą pirmą dieną, atidaromas 58-as Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Seimas. 1974 metais sueina 88 metai nuo pirmo

Susivienijimo seimo, suorganizuoto aušrininko, Amerikos lietuvių tautinio atgimimo pradininko dr. Jono Šliūpo. Užtat, šis seimas vyksta jo pagerbimo ženkle. Bostono mero vietininkė sveikina seimą ir susirinkusius delegatus, o po jos žodžio oficialiai seimą atidaro pats SLA Pildomosios Tarybos prezidentas, Povilas Dargis. Tai žmogus nesuprantas žodžio 'poilsis'. Pildomoj Taryboj jis jau daugiau negu ketvirtis šimtmečio -- tikslu pasakyti, kad jis, SLA galva ir širdis. Jo tėviška ir broliška ranka jungia visus, sudaro sąlygas dirbti kartu. Šiltas, draugiškas, protingas, diplomatiškas, niekur jo netrūksta, visiems randa laiko. Kartu su ponias Dargiene atveria savo kambario duris visiems -- čia ir komisijų užuovėja, ir sekretoriato redakcinis kambarys, ir šiaip visokių grupelių susibūrimo vieta.

Atidarius seimą, Alena Devenienė, prelegentė, jausmingai perduoda delegatams dr. Jono Šliūpo atsiminimus. Trumpai prisidedu ir aš. Tuomet seka liūdniausias Seimo momentas -- a.a. dr. Stepono Biežio pagerbimas. Ypatingai skaudu prezidentui Povilui Dargiui, kuris apipavidalina dr. Biežio atsiminimus lietuviškos puoselėjimo plotmėje, nes jis prarado ne tik artimą bendradarbį, bet ir mylimą draugą. Seka mano deklamuojamas Vinco Mykoliaičio-Putino eilė raštis 'Mortuos Voco'. Seimą sveikina eilė žmonių, jų tarpe ir bostoniškis poetas Stasys Santvaras.

Tuomet prisideda Seimo darbai. Į sekretoriatą pakviečiami torontiškė ponias Indrelėnė, mano globėjas konsulas Antanas Kalvaitis ir aš pati. Mes nuo to laiko pasidarom kone neatskiriami -- ir vėlyvus vakarus ir ankstybus rytus praleidžiam drauge prie mašinėlės parašydami ir redaguodami protokolus. Ponias Indrelėnė darbštumu ir kruopštumu nepamainoma, o konsulas Kalvaitis, lietuvių kalbos žinojimu ir vykusiu išsireiškimu, žodžių ryškiu dėstymu, pasitarnauja. Delegatų vardošaukį ir mandatų priėmimą tvarkingai praveda naujoji Pildomosios Tarybos sekretorė, G. Meiliūnienė su kuria man tenka vėliau pasikalbėti. Ir ji ir jos vyras šilti ir malonūs žmonės. Patvirtinus visus delegatus, kiekvienam yra prisegamas ženkliukas ir paduodamas bilietas į vakaro susipažinimo pokylį, įvyksiantį Bostono lietuvių piliečių klubo salėje. Ir vėl lietuviškai puotaujam -- ant

LIETUVOS DIPLOMATIJOS ŠEFO S. LOZORAČIO NOTA AUSTRALIJOS UŽS. REIK. MINISTRUI

Australijos Federalinei Vyriausybei pripažinus vadinamąją Lietuvos ir kitų dviejų Baltijos Valstybių, Estijos ir Latvijos 'inkorporaciją' į Sovietų Sąjungą, laikau savo pareigą įsakyti protestuoti prieš šį aktą, kenksmingą lietuvių tautos neatimamoms teisėms ir gyvybiniams interesams.

Anot Australijos Užsienio Reikalų Departamento atstovo pareiškimo, kalbamas aktas buvęs pagrįstas reikalu pripažinti realybę.

Dėl to turiu garbės atkreipti Jūsų Ekselencijos dėmesį į faktą, kuris, beje, plačiai žinomas. Būtent, kad realybėje ir teisės požiūriu Baltijos Valstybės yra neteisėta karinė okupacija, primesta joms Sovietų Sąjungos brutališkos agresijos pasekmėje.

Kalbama agresija įvyko pažeidžiant tiek baltų tautų valią būt laisvoms bei nepriklausomoms, tiek gausias sutartis ir civilizuotų tautų bendruomenės visuotinai primestus tarptautinės teisės nuostatus. Okupacijos

stalų garuoja dešros su kopūstais, bulvės su spurgėmis... na, ir naminės netrūksta... Įsisiūbuoja, įsidiūksta, isigeria... akys merkiiasi, nebesulaukiu pabaigos, o dar tie protokolai...

Į pirmą dienos posėdį tvarkingai susirenka visi baltininkai. Vienas po kito seka Susivienijimo Seimo darbai. Prezidento pranešimas, kitų pareigūnų pranešimai, teikia duomenis apie Susivienijimo finansinį stovį. Kaip ir praeitame seime, daugiausia rūpesčio kelia krentas narių skaičius. Atsakymų niekas neturi tik šiek tiek vilties teikia naujos jaunimo kuopos sudarymas. Seime šiais metais dalyvauja jauniausias seimo delegatas atvykęs iš Erie, Pennsylvania. Nors kalba angliškai, bet pareiškia norą dirbti Susivienijimo gretose ir net išmokyti lietuvių kalbą. Smarkiai pasidarbavę, seimo delegatai ramia sąžine eina ruošti iškilmingam Seimo banketui. Ši vakarą visi ištaigingai apsirengę, moterys paspipošiusios ilgom balinėm suknelėm, ir ūpas truputį kitoks, kažkaip visi lyg ir santūriau laikosi. Skaniai pavalgom, gražių dainų pasiklausom, bet, va, banketą viceprezidentas A. Chaplikas praveda angliškai, ir tik prezidentas Dargis atgaivina visus truputį, savo žodį tardamas lietuviškai. Skirstosi visi gana anksti -- juk rytoj seimo darbai turi būti tęsiami.

Trečią dieną svarstomi kuo pučiniai, daugiau atsidaranda pasisakančių. Kelis kartus net pasitaiko, kad vienam ar kitam delegatui pasiūliausia plunksnos, bet tos greit suglostomos. Įnešimas pakeisti SLA oficialią kalbą angliškai, griežtai ir net su pasipiktinimu atmetamas. Rūpinamasi SLA bibliotekos perkėlimu idant nežūtų senos knygos. Man džiugu matyti, kad visur ir visada lietuviškiems reikalams teikiama pirmenybė. Ketvirtadienį perskaitomos rezoliucijos, protokolai ir uždaromas seimas Amerikos ir Lietuvos himnais. Liūdna atsisveikinti, bet skirstomės, bučiuojamės, spaudžiam rankas viens kitam vis kartodami -- už dviejų metų Chicagoj, pasimatysim Chicagoj. Ir aš, skrisdama namo, kartoju -- taip, tikrai, Chicagoje, už dviejų metų, pasimatysim...

įvedimas buvo vykdomas laukinio žiaurumo priemonėmis masiniai suimant, deportuojant, šaudant lietuvių, latvių ir estus. Po šiai dienai bet kuri laisvė yra užgniaužta, kiekvienas tautinių jausmų pasireiškimas laikomas ir baudžiamas kaip nusikaltimas, Bažnyčios sutrukdytos vykdyti savo misiją.

Šitokių būdu sovietų sudarytoji Baltijos valstybėse realybė nuo pat pradžios sudaro testinį sunkų tarptautinį nusikaltimą, kuriam yra mažai precedentų net Sovietų Sąjungos agresyvios ekspansijos istorijoje.

Ta aplinkybė, kad tas nusikaltimas tęsiasi daug metų, padaro jį tikrai daugiau neleistiną bei smerktiną.

Galop, vis palikdamas realybės plotmėje, turiu konstatuoti, jog Australijos Vyriausybės padarytas žingsnis Lietuvos atveju įgyja ypatingai tragiškos reikšmės, ir štai kodėl:

1939 metų rugsėjo mėnesį Vokietijos nacionalsocialistų Vyriausybė pareikalavo, kad Lietuva greta Reicho interventuotų prieš Lenkiją kuri vėliau tapo Australijos sąjungininke -- Lietuvos Vyriausybė atsisakė pripažinti Vokietijos galybės realybę ir patvirtino

Berlynui savo neutralumą. To pasekmėje Hitleris slapto Ribbentropo-Molotovo susitarimu iš rugsėjo mėnesio 28 dienos 'perleido' Lietuvą Sovietų Sąjungai atidarydamas tokiu būdu kelią sovietų agresijai prieš Lietuvą.

Visa tai pranešdamas, esu tikras, kad reiškiu lietuvių tautos jausmus, kuri, pergyvendama dabar sunkiausią savo ilgos istorijos nelaimę, yra pasiryžusi atsiimti laisvą savo suvereninių teisių vykdymą ir atstatyti savo Valstybės nepriklausomybę. Aš laikau, jog šie teisėti siekliai yra verti bent nebūt trukdomi laisvų tautų vyriausybių veiksmams, vyriausybių veiksmams, ypač šiuo laiku, kai paskutinės kolonialinės teritorijos įgyja nepriklausomybę.

Wanted at once 1st class CARPENTERS and CABINET MAKERS. Must be experienced on store fixtures. Steady employment, and opportunities for qualified help. Apply call or write to: QUALITY CRAFT INTERIORS LTD. 1999 Leslie St., Toronto, Ontario, Canada 416-445-6440 (62-68)

TAUPYKITE DABAR

Pas mus ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UZ CERTIFIKATUS MOKAME:

7½% — 4 metų su \$10,000, minimum.
6¾% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.
6¼% — 1 metų su \$1,000, minimum.

Member F.S.L.I.C., Washington, D.C. Equal Opportunity Lender

Saint Anthony Savings

1447 S. 49th Court • Cicero, Illinois 60650
Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.
Juožas Gribauskas, vedėjas

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYŠ MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

Didžiausias kailių pasirinkimas

pas vienintelį lietuvių kailininką Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

Tel. 263-5826
(įstaigos) ir
677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue 2nd Floor
Chicago, Ill. 60601

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA

P. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS
ASSOCIATE EDITOR ALEKSAS LAIKUNAS

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published two times a week every Wednesday and Friday by American Lithuanian Press Radio, Ass'n. Viltis, Inc. • Subscription per year \$13.00 • Single copy 15 cents.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais. Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiros numerio kaina 15 centų • Straipsniai pasirašyti pavardė, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

PRASISKOLINĖ KOLŪKIAI

Boševikinė propaganda mėgsta dergti. Nepriklausomos Lietuvos laikus: esą ūkininkai buvo prasiskolinę bankams, dirbę paskolų nušimčiams mokėti, bankrutuodavo.

Iš dergimo rūpestingai išmeta tada gyvenamosios ekonominės situacijos esmę, tvirtina, kad žlugdyti ūkininkus buvo buržuazijos interesas.

Pasirodo, kad kolūkiai smarkiai įsikolinę Valstybės bankui. Kai kurie vos ne vos suveda galą su galu. Kolūkiečiai turi dirbti už nieką, nes reikia mokėti paskolas ratas. Kolūkių administracijos nesugebėjimai tvarkyti sunkia našta užgula ant kolūkių baudžiauninkų kupros.

Tvarka yra tokia: Kolūkiai, nerasdami papildomų iš savo pajamų lėšų, skolinasi pinigų iš Valstybės banko. Tai trumpalaikės ir ilgalaikės paskolos. Trumpalaikės duodamos apyvartai, iki vienerių metų terminui. Trumpalaikės paskolos paskendo pusę visuok. Lietuvos kolūkių, skelbia susirūpinęs TSRS Valtstybinio banko Lietuvos respublikinės kontoros valdytojas St. Mikučionis ("V.L." rugpjūčio 13 d.). Mat valstybė moka numestinas kainas už jai privalomai teikiamas žemės ūkio gerybes. Kolūkiai priversti skolintis bėgamajai apyvartai. Ir čia vyksta nuolatinis įsikolinimo didėjimas. Paskolos turi dengti paskolas. Visur įsivyravo lengvabūdiškas požiūris į skolinimąsi. Jeigu pritrūko apyvartai rublių, kolūkių vadovybė prašo paskolos iš Valstybės banko.

"Kai kuriuose kolūkiuose šeiminkauja ne pagal galimybes" nusiskundžia St. Mikučionis, kuris Vilniuje atstovauja bendrą, "visasajunginį" banką. Jo centras Maskvoje. Maskva norėtų suvaržyti rublių skolinimą

ok. Lietuvos kolūkiams.

Trumpalaikių paskolų davimas remiamas ūkio gamybiniu finansiniu planu. Ant popierio toks planas geras ir apgaulus. Kolūkis tačiau nepajėgia tvarkytis iš gautų pajamų. Įvyksta slapstas kolūkių bankrotas, visokie paskolų perkėlimai, perkainavimai.

Mat greta trumpalaikių paskolų, kolūkiams teikiama ir paskolos kapitaliniam investavimui. Iš tokių kolūkis stato reikiamus pastatus, plečia inventorių. Šios paskolos duodamos keletai metų. Bankrutuojantis kolūkis visaiprastai jungia tas paskolas su tikslu nutęsti atmo-kėjimus.

"Taip neprotingai šeiminkauja, ūkio trumpalaikės paskolos, padarytos gamybos reikalams, neišvengiamai auga, pritrūksta lėšų tiek šioms skoloms, tiek ir ilgalaikėms skoloms laiku su grąžinti", rašo St. Mikučionis.

Jis pataria: Lėšas reikia naudoti atsivėlgiant ir gaudamas pajamas".

Tačiau sovietų pyliavos įstatymo kainos už kolūkių produktus tokios mažos, kad bet kurio kolūkių pajamos negali išlaikyti kolūkiečių. Paskolų reikalas iškyla kaip būtinybė. Be paskolų žmonės pradės badmiriauti.

Kolūkių paskolos ir kroniškas jų įsikolinimas sovietiniam Valstybės bankui yra tipinga valstybinio kapitalizmo žymė. Jo našta perkeliama ant kolūkiečių pečių. Padėtis vis negėrėja ir per kelis pastaruosius mėnesius įsikolinimas išaugo aštuonišiais milijonais rublių. Kupiško rajono kolūkiai savo įsikolinimą padidino visu milijonu! Blogai stovi finansiniai reikalai Vilkaviškio, Vilniaus rajonuose.

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

NELSONAS ROCKEFELLERIS IR KAS TOLIAU?

RIMAS DAIGŪNAS

Prieš dvidešimt šešerius metus Rockefellerių vardas lietuviams suskambėjo arti-mai, familiariškai: lietuvi-tė Ieva Paulekiūtė iškėję už Winthropo Rockefellerio. Laikui bėgant sekė skyry-bos. Winthropas, vėliau, mi-rė. Dabar kažin kur gyvena jaunuolis Winthrop Paul Rockefelleris, kurio gyslose teka multibilijonierių Rocke-fellerių ir lietuvių Paulekių kraujas. Kažin kaip prisimir-šo pasakiškas lietuviškas "Bo bo" įvykis. Rockefellerių pa-vardė vėlei atšoko nuo lietu-viško dėmesio. O buvo šilti, malonūs gandai, kad jaunu-o lis Winthropas Paulius iš-mokės iš savo bobutės kal-bėti lietuviškai...

Tad grįžtame prie mitais, padavimais, bei žiauria gy-venimo tikrove apipintos Rockefellerių šeimos atžalos Nelsono Rockefellerio įvy-kio: jis parinktas JAV vice-prezidento pareigoms.

Washingtono žurnalistas J. P. Wallach nustebina mus savo straipsnio pavadi-nimu: "Kremlius turėtų bū-ti patenkintas Rockefelle-riu". Žurnalistas teigia, kad prie JAV užsienio poli-tikos vairo sueina du bend-raminčiai: Henry Kissinge-ris ir jo "close friend" Nel-sonas.

Savo laiku Nelsonas tu-rėjo Henry "Užsienio nuo-monių tyrimo studijoje". Tai buvo Nelsono įsteigta ins-titucija, didžios sudėties ir didžiū, prestižinių uždavi-nių. Toje pat istaigoje dir-bo ir dabartinė Kissinge-rienė. Ši institucija suteikė Nelsonui užsienio reikalų žinovo aureolę. Kada Nixo-nas ieškojo užsienio reikalų eksperto, kuris išjudintų JAV užsienio politiką iš jos tradicinės stagnacijos, pri-pildytą ją nors ir rizikin-gais, bet ekvilibristiniais triukais, Nelsonas pasiūlė imti Henry. Sis inėšė į JAV užsienio politiką iki šiol nemytyto dydžio naują idėją: pakeisti šaltą karą šiltos de-tenės karusele.

Dabar seni bendraminčiai, Nelsonas ir Henry susitin-ka Baltųjų Namų pastogė-je, neišgarsėjusio užsienio politikos nusimanymu nau-jo prezidento pašonėje. Ten-ka galvoti, kad nuo dabar JAV užsienio politika taps Nelsono politika, nes buv. "Užsienio nuomonių tyrimo studijos" principai ir buvo Henry vykdomi, Nixonui pri-tarus tų principų ekstrava-gancijai. Tie principai, pa-kėlus jų puošnias priedan-gas, nesudėtingi – tai JAV ekspansijos plėtra per ame-rikinio kapitalo ekspansiją.

Rockefellerio pasirody-mas Washingtono skliautu padangėje patraukė spiečius žurnalistų tam tikra jo asmenį supančia egzotika. Žurnalistams mažai berūpi JAV užsienio politikos vet-rūgių posūkiai, jie domisi Nelsono turtais, jo asmeni-ku gyvenimu. Čia dvarų ir plantacijų skaičiumi, jo šeimyninio gyvenimo deta-lių perkramtymai. Kaip vi-sad, kalbant apie garsius ki-no asmenis ir multiturtuo-lius, žurnalistai sugeba pri-rašyti paklodžių paklodes.

Turtai? Turtai, ištikrųjų trauškinta bet kurią turtin-gumo savokos gradaciją. Rockefellerių šeima, per savo investicijų sistemą, per Chase Manhattan ban-ką kontroliuoja penkiasde-šimt penkias didžiasias JAV veikiančias korporacijas, tai yra kontrolė, uždėta per šimtą bilijonų dolerių re-sursams. Asmeniškai Nel-sonas turi misteriską turtą: tarp 400 ir 700 milijonų vertės. Jo savaitinės paja-

Kissingeris ir Rocke-felleris.

mos siekia iki 80.000 dole-rių... Kuriam iš šmaikščių žurnalistų, o ir taipgo mums mirtingiesiems, neapsvaig-s galva, skaičiuojant tuos tur-tus, tas pajamas, bekalbant apie pasaką gyvenimo rea-lybėje?

Nelsono pravardžiavimas, kaip tai įprasta tarp ame-rikiečių, Rocky. Savo laiku į pasaulio dėmesį išsiveržusi Barbora Paulekiūtė, buvo ir tebėra žinoma "Bobo" vardu. Visi pažįsta dabar antrą Nelsono žmoną "Happy" var-du. Deja, esame atitrūkę nuo Winthropo Pauliaus pa-saulio, nevadiname jo mums mielu kokiū nors lietuvišku vardu, kaip kad Bobo vadi-nome tada levutę.

Rocky prisistatė į pasaui-o sceną su gana pesimiš-tiškais pareiškimais. Jis nu-neigia bendrai įsitvirtinusi-ą nuomonę, kuri leidžia ame-rikiečiams jaustis saugiai, kad JAV militariniai tebedo-minuojančios pasaulyje. "Mes nesame dabar tokioje padėtyje, kaip kad buvome šiam, pastarajam karui pa-sibaigus", pagrįstai pasakė Nelsonas. Tikrai taip: bran-duolinės energijos ginklų gamybos paslaptys seniai iš-duoti sovietams, pasaulyje garsėjęs amerikinis gėrbū-vis taip nustumuko, kad net sovietinio rublio vertė pralen-kia kapitalistinį dolerį, infliacija, kaip socialinio maro epidemija, graužia ir silpni-na kraštą. Amerika jau ne-be Amerika. Netekusi finan-sinės aureolės, ji neteko ir prestižo. Visur ją keikia, visur ją niekina, visur ji simbolis visų pasaulio blogy-bių. Taip nutvarkė garsios demokratijos valstybė begė-diško pragmatizmo politika. Pragmatizmą suprantame kaip beprincipinį taikstymą-si esančiai padėčiai, igno-ruojant pagrindines huma-nistines normas.

Per gėrbūvį pralobę ban-kai vengia investuoti kapita-lą į vietos pramonę, kur dar-bas brangus. Bankai neduo-da darbo to krašto žmonėms iš kurių darbo jie praturtė-jo, bet gabena kapitalą už-sienin, kur darbas pigesnis, pinigai dideli. Tuo tarpu ban-kai piauna vištą, "kuri dėjo auksinius kiaušinius, tikėda-mi rasti aukso kalnus sve-tur. Taip ir Rockefellerių šeimos kontroliuojamas Cha-se Manhattan bankas, vie-nas pirmųjų atidarė savo fi-lialę Maskvoje, Kremliaus ru-bino žvaigždžių pavėsyje, ieškodamas ten pelno, tal-kindamas infliacijos potvy-niui Amerikos žemėje. Pa-ranku, patogiu, lengva susi-tikti privačiam kapitalui su valstybiniu kapitalu. Mask-va mėgsta kalbėtis su kapi-talistais, vengia sueiti su už-sienio plebėjais.

Išviršiniai atrodo, kad Chase Manhattan bankas nenusikalto savo plėtros sis-

su Raudonosios Kinijos žmo-nių skerdikais".

Čia mes staiga prisime-name, kad "International Basic Economies Corporation" akcijoje broliai Rockefelle-riai santykiuoja su "garsiu" milijonierium Cyrus Eaton, kuriam savo laiku Nikita Chruščiovas dovanojo tre-jetą "troika" arklį. Pas tą Cyrus Eatoną buvo ir mū-sų Augustino Griciaus sū-nus, lankęs JAV su sovieti-nių kinematografininkų gru-pe. Tas susenęs milijonie-rius iki šiol aktyvus "mainų" akcijoje.

Ir, va, 1973 metais, rugp-jiūčio 13 d. "U.S. News & World Report" pranešė, kad Chase Manhattan bankas sutaręs su Kinijos banku "tvarkyti finansus ir me-chaniką (mechanics) suriš-tus su eksportu bei impor-tu iš JAV David Rocke-felleris ta proga lankėsi Pe-kine.

Kaip ir Sovietų Sąjungo-je, Raudonąją Kiniją valdo valstybinis, baudžiavinis ka-pitalas. Privatus kapitalas ir valstybinis kapitalas leng-vai susiuosto. "Business Week" (Liepos 14, 1973) pra-matančiai tvirtina: "komu-nistai yra labai konservat-tyvūs. Jie mėgsta tartis su stambiausiomis kapitalisti-nėmis institucijomis. Jeigu jūs pridursite čia Rocke-fellerį, gausite išlygas".

Siame pragmatistinių "pa-saulio vyriausybės" aktų tva-ne matome tos akcijos lo-giką: susitvarkius su kon-tradikciniais milžiniais, su Sovietų Sąjunga ir Mao Ki-nija, sekantieji "susitvarky-mai" nesudarys sensacijų, širdperšios, apmaudo Ameri-kos žmonių dvasioje. Todėl tuč tuojau suskardėjo Rytų Vokietijos pripažinimas, ant nosies lipa Fidelio Castro Kubos pripažinimas. Su raud-onąja sala atstatomi diplo-matiniai santykiai. Aukščiau paminėtasis žurnalistas J.P. Wallach sako: "to seniai sie-kė Kissingeris, bet nedrįso vykdyti, nes Nixonui reikė-jo respublikonų konservato-rių paramos Kongrese. Da-bar tokios paramos reikalas išnyko. Baltieji Namai turi galimybę veikti savaran-kiai".

Greta tų masyvių beprin-cipinės pragmatistinės poli-tikos siautulio, mes patyrė-me skaudų smūgį iš Kengū-rų kontinento, kuriam klus-niai pritarė Naujoji Zelandi-ja. Kas padrąsino tas vaka-rykštes kolonijas dalinti ne joms priklausančias europi-nes teritorijas? Ar ir čia nė-ra tolimo ryšio su amerik-i-niu pragmatizmu ir "pasaui-o vyriausybės" veiklos tak-tika? Nežinomos mums "jal-tos" ir "teheranai" nėra pasa-ka bei naivus gąsdinimasis, bet realybė. Ir tas, jau smarkiai pastorėjęs Henry visai nėra kažin koks ame-rikinės užsienio politikos "vunderkindas", kuris visai-p stebina svieta savo triukais, bet tikrai kitos, galingos organizacijos, išžengusios iš JAV-bių lokalizmo ribų, iran-kis. Henry yra vykdytojas jam pavesto plano. Mums rūpi Pabaltijo likimas, mums rūpi ir visos laisvo-jo pasaulio sturktūros liki-mas, nes nuo tos struktūros griuvimas po savo griuvė-siais palaidoja viską, ką iki šiol laikome kultūros ir civilizacijos vertybėmis...

Visą savo amželi, nuo pat vaikystės, Nelsonas svajojo tapti JAV prezidentu. Tai žodžiai iš jo televiziji-nio interview. Kadaiš jis garsėjo kaip pilnaviduris li-beralas. Jis buvo konservato-riams bėda ir anatema. 1964 metais jo kandidatū-rą atmetė respublikonų kon-vencija, iškelė Goldwaterį ir skaudžiai nudegino nagus. Partijos konvencijose visad

(Nukelta į 4 psl.)

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

Išvyksta LAPKRIČIO 22 dieną — grįžta
LAPKRIČIO 30 dieną.

KAINA TIK \$649.00

Paskutinė šių metų grupė išvyksta
GRUODŽIO 20 d. ir grįžta SAUSIO 3, 1975.

KAINA \$829.00

Jungtis prie ekskursijų galima
BOSTONE ir NEW YORKE.

GRUPĖSE DALYVIŲ SKAIČIUS RIBOTAS —
NESIVĖLUOKITE!

Smulkesnių žinių ir registracijos reikalu
kreipkitės į

**TRANS-ATLANTIC TRAVEL
SERVICE**

393 West Broadway, P. O. Box 116
South Boston, Mass. 02127

Tel. (617) 268-8764

Savininkė: ALDONA ADOMONIENĖ

(PRICES QUOTED ARE EFFECTIVE AUGUST 1, 1974.
AIR FARES SUBJECT TO CHANGES).

NELSONAS ROCKEFELLERIS ...

(Atkelta iš 3 psl.)

iškildavo jo vardas ir visad buvo daugumos sutramdomas. Pagaliau, buvęs kongresmanas iš Grand Rapids miestelio, (taip žurnalisto J. Chamberlaine pramanytas titulas), prezidentas Fordas, atmetęs spaudoje linkniuotus Howard Bakerį, Bill Brooksą, George Bush ir Barry Goldwaterį, parinko Nelsoną, buvusį liberalistiniu baubu respublikonų konservatorių tarpe. Kaip išvaizdingai sutampa toks pasirinkimas su Henry Kissingerio pasilikimu užsienio politikos vadovo pareigose. Prisimenama, kad Fordas, prieš prisiimdamas savo 'monomacho kepurės' pareigas, visų pirma šaukėsi Henrio neapleistį jo Baltųjų Namų pastogės!

Gal būt, spėlioja žurnalistai, mes turime dabar 'naują Nelsoną'? Štai buvo jis, kadaise, liberalas, padidinęs New Yorko valstijos biudžetą nuo dviejų milijonų iki devynių milijonų, padidinęs dvi gubai asmeniškų pajamų mokesčius, padidinęs keturių gubai bendrų mokesčių našumą... Lyg sinchronizuotai su Nelsono nominacija spauda partrenkė gandai apie dešimties centų mokesčių priedą prie kiekvieno mielo galiono gazolino!

Spauda sutinka Nelsono milijonų įžengimą į Baltuosius Namus tam tikro nesuigaudymo ir pigios sensacijos ženkle. Nelsonas naujas, Nelsonas senas! Nelsonas pakitęs, Nelsonas atkaklus savo senos filosofijos adeptas! Ir kas pasakys -- koks gi jis dabar? Kiek sieks jo įtaka vidaus ir užsienio politikos praktikai? Ar Chase Manhattan bankas ims ir atsiribos nuo Nelsono kaip JAV viceprezidento pasyvų ir aktyvų?

Tuo tarpu kongresinė biurokratija lipa į savo vežėčias Senato 'Rules Committee' rengiasi vykdyti kuo pilniausią Nelsono kvalifikacijų tyrimą. Tas komitetas net susirišo su Leono Jaworskio ekspromtine įstaiga, ir ten ieškodamas davinį. Kaip žinome, Jaworskio įstaiga turi ribotą veikimą: Watergate liūno melioracija.

VIEŠNIA IŠ EUROPOS DAINUOS ELIZABETHE

Retai tenka girdėti, kad senoji mūsų tautos šventė, švenčiama rudenį, būtų pastoviai lietuvių kolonijose minima. Paprastai, kaip taisyklė, yra švenčiama Vasario 16-toji, nors ir grupelė lietuvių betkur tegyventų. Tačiau Elizabetho lietuviai tolygiai mini abi šias reikšmingas šventes.

Kaip žinome, ta diena mums yra istoriškai reikšminga tuo, kad Vytautas Didysis 1430 metais rugsėjo 8-ją dieną buvo pasirinkęs savo karaliumi vainikavimosi datą Vilniuje. Deja, mūsų kaimynai lenkai, pavydo vedami, pasienyje su laikė imperatoriaus Žiganto Liuksemburgiečio pasiuntinius ir užkirtu kelią pristatyti Vytautui priklausančią karūną. O jis buvo to užsitarnavęs, nes buvo galutinai pašalinęs kryžiuočių ordino pavojų Lietuvai.

Elizabetho ALTS-gos skyrius nuoširdžiai rūpinasi, kad šis minėjimas kuo gražiau pavyktų. Praeityje toje šventėje yra dalyvavę žymūs Amerikos lietuvių visuomenės darbuotojai, kartu su talentingais meninės dalies atlikėjais iš arti ir toli.

Kuo gi šis minėjimas bus ypatingas šį rudenį nuo kitų? Ogi tuo, kad pirmą kartą čia dainuos jauna lietuvaitė iš Lenkijos, o kalbės dr. Jonas Balys, atvykęs iš sostinės. Pavasarį skaitėme Dirvoje labai palankų jos dainavimo įvertinimą, kai ji debiutavo Bostone. Jos pavardė yra Birutė Ona Aleksaitė, gimusi Lenkijos valdomame Seinų krašte. Tiesiog nuostabu ir malonu, kad ji taip gražiai kalba ir rašo lietuviškai užaugusi svetimųjų itakoje. Pradžioje ji baigė vidurinę muzikos mokyklą, o vėliau Varšuvos konservatoriją. Gimininių pakviesta ji dar vienus metus gilins savo dainavimo studijas Bostono New England Conservatory, kur ir dainavimo stilius ir pati jos technika yra skirtingi nuo Europos mokyklų. Birutė teikia mums gražių vilčių. Ji jau yra pasižadėjusi dainuoti Elizabeth, šeštadienį, rugsėjo 21 dieną minėjime, kuris įvyks 7-tą valandą vakaro, 269 Second Street, Elizabeth, New Jersey.

Kaip sakyta, prieš jos dainavimą kalbą pasakys žinomas etnologas dr. Jonas Balys, iš Washingtono, D.C. Po programos bus duodama gar di vakarienė ir vėliau Guitauskų Šokių muzika. Praleisti tokią progą būtų tikras nesuipratimas. Todėl ALT S-gos Elizabetho skyrius kviečia ne tik New Jersey, bet ir New Yorko bei apylinkių lietuvius šiame minėjime gausiai dalyvauti. Bilietai gaunami jau dabar kreipiantis į Lithuanian Liberty Hall arba skambinant telefonu (201) 351-6646 Jonui Švedui, arba pas valdybos bei skyriaus narius. (j.vbs)

MACHINE SHOP.

Experienced machinist and/or mechanically inclined person for instrument manufacturer. Southampton, Pa. area. Please call 215-357-3744. Equal opportunity employer. (62-69)

PLATING PRODUCTION SUPERVISOR

Required for Chrome plating plant. 3 years plating and supervision experience required. Good working conditions. All fringe paid benefits. Salary to be discussed. Apply call or write to :

FREELAND INDUSTRIES LTD.

Box 960
Kingsville, Ontario, Canada
519-733-2303 (61-67)

HOUSEKEEPER

child care, cook, light house-keeping. Shaker Hts. home with school aged children and pets, seeks services of a pleasant housekeeper. Live in 5 days a week. Private living quarters. Must drive. Top salary and benefits.

Call Ms Dale, 881-3000, Monday thru Friday 1 to 4 pm. (61-67)

FOXCRAFT/PHILMONT

2 FIRST CLASS METAL FINISHERS
Experienced in heliarc welding. Starting rate \$4.17 per hour. Excellent fringe benefits. Call Personnel Manager for appointment, 947-7700.
Huntingdon Valley, Pa. (64-68)

KEYPUNCH OPERATORS

Experienced on 026, 029, or 129, Alpha and numeric. Will train on our IBM 3740 system. Good opportunities and company benefits. Call Eileen Warner
MODERN MARKETING
BUCKS COUNTY AREA.
Call 215-355-5270 (64-69)

MACHINE OPERATORS

Expanding modern firm in the South Hampton Easterville area is looking for individuals with previous machine operations exp., capable of being trained to operate inserting a addressing equipment. Good company benefits. Call Modern Marketing, 215-355-5270, Mr. Roberts. (64-70)

NURSE RN 3-11 Supervisor.

Full time Pos. available immediately \$11,000 annually. Good benefits incl. 4 wks. vacation, paid Blue Cross & Blue Shield. Small Medical-Surgical Hospital in NE Convenient to public transp. supervisory exp. required. Call J. Reed, (215) PI 2-4400.
An Equal Opportunity Employer (64-68)

FURNITURE CITY UPHOLSTERY OF GRAND RAPIDS

HAS IMMEDIATE OPENINGS FOR EXPERIENCED

FABRIC CUTTERS SEWING MACHINE OPERATORS

TRAINEES ACCEPTED

148 Front St. S.W.
Grand Rapids, Mich. 49502
616-459-3548 (65-71)

PRODUCTION WELDERS

BRUCE-LAKE COMPANY, A LEADER IN THE FABRICATION OF STEEL TRANSMISSION POLES, HAS IMMEDIATE AND LONG-TERM OPENINGS FOR EXPERIENCED WELDERS IN:

- SUBMERGED ARC
- MIG
- FLUX-CORE
- STICK

TOP WAGES, EXCELLENT FRINGE BENEFITS. MUST PASS WELDING CERTIFICATION TEST.

BRUCE-LAKE COMPANY
SOUTH FIRST AVENUE, COATESVILLE, PA. 19320
(215) 384-6300
An Equal Opportunity Employer (66-68)

WANTED EXPERIENCED

Bolt Maker Operators
Cold Header Operators
Roll Thread Operators
Rod Header Operators
Trimmer Operators

Opportunity to work for the most progressive fastener company in the Industry.

EARN EXCEPTIONALLY HIGH WAGES THROUGH OUR INCENTIVE PLAN.

Company paid benefits, 12 paid holidays, steady employment. Interviewing hours between 8 and 4 p. m. Monday through Friday or call 216-255-1500, ext. 217.

R B & W Inc.

8100 Tyler Blvd. Mentor, Ohio 44060
Equal Opportunity Employer (64-67)

(6)

IUOZAS SLAVĖNAS

Sunkios problemos

(IŠTRAUKA IŠ "IŠVIRKŠTI METAI")

Jau buvo visai sutemę, neužilgo ir rinkimų būstas turėjo būti uždarytas. Abu komjaunuliai suko tiesiai į komjaunimo klubą -- jie neabejojo, kad tuo metu Jurgis ir Motiejus turi vaišintis po savaitės sunkių darbų.

Kai komjaunuliai įžengė į komjaunimo klubą ir akis nukreipė į kampaną, kuriame Jurgis su Motiejum paprastai vaišindavosi, čia jau vyko vaišių paskutinis aktas -- Jurgis jau buvo apsikabinęs Motiejaus kaklą, sluogė prie kairiojo ūso ir tiek buvo priartėjęs, kad Motiejus veide švytėjo palaimingoji šypsena ir jis merkė kairę akį ir pradėjo krutinti kairį ūsą.

-- Ką judu, girtuokliai, liaudies pareigų nereikia atlikti?! Išvaduoti iš išnaudotojų žabangų džiaugiatės gyvenimo, o pareigų neįaučiate? -- pradėjo priekaištauti vienas komjaunuolių.

-- Koko kių pareigų, draugai? A? -- atleisdamas rankas nuo Motiejaus kaklo ir vos apversdamas liežuvį klausė Jurgis. -- Mes visas prievoles atliekam.

Motiejus, neatmerkęs akių, pritariamai lingavo galvą.

-- O ar balsavote? -- toliau piktai kalbėjo komjaunuliai.

-- Aa... balsavom? ... O, čia, draugai, labai sunkus dalykas, -- pro nosį, žodžius kapodamas, kalbėjo Jurgis. -- Čia sunkus dalykas. -- Motiejus vis pritariamai lingavo galvą.

-- Koks sunkus? Nueiti ir įmesti balsa? -- spyrėsi komjaunuoliai.

-- Oho! Tai čia nee vis..kas. Visi sako, laikraščiuose rašo, ant sienų išlipdyta, kad reikia balsuoti už geriausius iš geriausių. O čia, ant kortelės -- du: Laukaitytė ir Paleckis. Aišku, juodu abu geriausi. Bet... nėra dviejų žmonių lygių. Gal vienas jų, sakysim, kaip per nago juodymą -- čia Jurgis, atkišęs kairę ranką, dešinės rodomuoju pirštu rodė į nagą. -- yra geresnis už antrąjį... Mudu, va, ir svarstom visą dieną, nervinamės. Tai matot, čia ...

čia... nėra taip lengva. Gali greit apsirikti... O ką? A?

-- Tai matyt, kad mitingų nelankė, girtuokliavot tuometul... Juk aiškiai pasakyta -- balsuoti už abu, jokių svarstymų čia nereikia, -- tęsė jau piktai komjaunuliai.

-- Už abu?! -- nustebęs Jurgis žiūrėjo tiesiai komjaunuoliams į akis: -- tikrai už abu? Tai kam tada dar kortelės į dėžę dėti? Juk vistiek bus išrinkti? Aa?

-- A, kvailiai! Pasakyta balsuoti -- ir tiek. Greičiau stokit ir m - marš -- jau visai įpykęs kalbėjo vienas komjaunuolių.

Bet tuo metu lyg iš po žemės pasigirdo koks tai kriokiantis raugtelėjimas, Motiejus atmetė užpakalin galvą, išvertė akis, o dešinė ranka čiupo už kairio šono, kartu į tą pusę pasvirdamas.

Jurgis stryktelėjo prie draugo, atrėmė abiem rankom į Motiejaus kairį petį ir visu balsu suriko:

-- Vaje, vaje -- širdis! Širdis, ... širdis...

Komjaunuliai apstulbo. O Jurgis tęsė sujaudintu balsu:

-- Matot, draugai, mano draugas miršta! Nervinomės, laužėm visą dieną galvas dėl tų rinkimų ir va -- neteksiu brangiausio draugo! Oi, oi! Jūs prie to prisidėjot!

-- Daktaro! -- sušuko komjaunuliai ir jau vienas suko į duris.

-- Ne, ne! -- griežtai protestavo Jurgis. -- daktaras čia nieko nepadės! Širdis! Reikia ramybės, tik atleist nervus. Kraujas staigiai mušė į širdį. Ot kas! O ką daktaras? Ar jis ten ilis? Draugai, mes turim kiek palaukti, o paskiau nunešti į jo kambarį!

-- Ot, dar numirs velnias! -- patylomis tarp savęs kalbėjo komjaunuliai. Reikėjo čia mums eiti... Braukt tokius velnius iš sąrašų -- ir tiek!

Komjaunuliai neryžtingai žvalgėsi į šalis, o Jurgis net grasamai jiems įsakinėjo:

-- Jūs turit padėt mano draugą nunešti į jo kambarį. Tu nusivilk savo palatą, uždėk mano draugui už pečių; palauk, netaip -- kaip tu nežinai! Judu imkit kėdę už rėmų ir neškit, o aš prilaikysiu galvą. Tik nesikraipykit! Neškit kad ligonis nesikraipytų. Sukrėsit -- neišlaikys. Aš žinau, aš daug taip sergančių mačiau ir jiems pagelbėjau.

-- Geriausia šaukti daktarą, -- spyrėsi komjaunuliai žiūrėdami į Motiejų, kurio stamboka apimtis juos gązdino.

-- Ką, daktarą?! suriko Jurgis, -- daktaras čia nieko nepadės, tik laikas praeis. Ir Jurgis įsakė abiem vyram imti kėdę iš abiejų pusių ir atsargiai nešti, o pats, abiem rankom laikydamas Motiejaus galvą, graudžiai dejavo:

-- Oi, oi! Netekau geriausio savo draugo; visą gyvenimą laukė saulės, o kai sulaukė -- aptemo jo akys. Oi, oi! -- Nekrypuokit, -- suriko pertraukdamas dejavimą, -- lygiai neškit.

Nešėjai, visu galimu atsargumu nunešė Motiejų laiptais žemyn ir pasuko pieninės kryptimi. Motiejaus rankos nudribo, veidas gatvės lempų šviesoje atrodė išbalęs. Jurgis vėl atnaujino dejavimus:

-- Vaje, vaje! Kad nors daneštum gyvą į jo kambarėlį -- ten jis atsigtautų. -- Atsargiai, nekrypuokit! -- vėl perspėjo komjaunuliaus.

Motiejų nešti buvo nelengva -- padribęs kūnas padidino svorį. O sniegas vėlėsi po kojomis, kojos kryo į šonus. Niekas neatėjo padėti, nes nešėjai pasuko trumpiausiu keliu, per daržus, kur joks žmogus tuo laiku nevaikšto.

Įnešė į kambarėlį nešėjai paguldė Motiejų ant jo lovelės, nuavė batus. Tikras lavonas.. Veidas numirėliškas, kvėpavimo negali įžiūrėti. Komjaunuliai baimingai pasisuko į Jurgį:

-- Pranešim, kad mirė...

-- Ne, ne! Aš darysiu viską -- aš moku. Aš kuone iš numirusių prikeliu... Komjaunuliai užtrenkė Motiejaus priemenaitės duris, kiek pastovėjo lauke, pasitarė, o paskiau pamažau pradėjo eiti miesto kryptimi. Jurgis sekė juodu pro langinės kraštą. Sniego girgždėjimas nutilo ir netrukus du siluetai dingo už pieninės malkinės.

Motiejus sukrutėjo, sėdosi lovoje, nukorė kojas per lovos kraštą. Jo veidas grįžo palaimingoji šypsena. Mirktelėjęs kaire akimi ir pakurtinęs kairį ūsą jis tarė iš lėto:

-- Jurgi, prasidaryk spintelę -- ten kai ką rasi...

Paskutinių žinių biuleteny Vilniaus radijas pranešinėjo, su koku entuziazmu išlaisvintieji lietuviai rinko atstovus į Aukščiausiąją Sąjungos Tarybą. "Patilčių susipratu-si liaudis beveik vienbalsiai atidavė savo balsus už geriausius iš geriausių liaudies sūnus ir dukteris -- balsavo 99, 9%! -- su pasigėrėjimu paskelbė pranešėjas.

KŪRYBA IR MOKSLAS

NAUJAS MARTIROLOGIJOS VEIKALAS

JURGIS GLIAUDA

Neronas kalė krikščionis prie kryžių, apipildavo smala ir grožėjosi tais deglais-fakelais savo vilos soduose.

Maži sovietiniai neroniukai, išdėstyti ok. Lietuvos biurokratijos tinkle, nuosekliai, atkakliai ir bukaprotiškai degina krikščionis ant savo potvarkių kazuistikos lauzų. Istorijos pamokų tie biurokratiniai neroniukai nepažįsta. Jie negirdėjo, kad Veiksmas sulaukia atveiksmio. Kiša tie neroniukai degtukus po savo paragrafų, isakų, potvarkių šatriukais ir šildosi rankas prie degančių lauželių.

Tokiose sąlygose ok. Lietuvoje gimė neišpasakytai didelės reikšmės pagrindinis leidinys. Tai "Lietuvos katalikų bažnyčios kronika". Leidinys leidžiamas nuo 1972 metų pradžios. Dabar jis tapo žinomas pasauliui. Didelę paskutinio numerio dalį isidėjo rusų rezistencijos laikraštis "Bėgamųjų įvykių kronika". Pasaulinės agentūros cituoja ir lietuviško religinio rezistencinio leidinio paminėtus faktus.

Kalbant preciziškai, "Lietuvos katalikų bažnyčios kronikos" netiktų vadinti rezistenciniu organu. Leidinyje nėra tokio žanro leidiniui būdingos sukilimiškos dvasios. Leidinys niekur nešaukia, nieko jis nežada. Turinyje tik faktų registracija. Tai nuolatinis biurokratu kišimasis į bažnyčios reikalus, žmonių vaikymas nuo bažnyčios durų, vaikų terorizavimas, dvasiškių niekinimas, absoliučiai režimo reikalams pajungti teismai. Tai viešpatija visokių snarglių biurokratų sauvalės. Visai tai aparatūrai vadovaujai Maskvoje reziduojas ir partijos skirtas Religinių reikalų tvarkymo emisaras Tarasovas ir jam pavaldus Lietuvos teritorijoje emisariukas Kazimieras Tumėnas (anksčiau buvo kitas). Bet kurios režimo akcijos gynėjas yra ok. Lietuvos teisingumo ministras A. Randakevičius. Už šių asmenų nugarų ir sustoja neroniukų spiečiai. Šie apjungti įvairiais rateliais, klubais bei organizacijomis, kurių esminė "žinią". Bet kurios mokyklos ir jo mokytojų ateistinė veikla yra esminė auklėjimo materialistinės filosofijos išitikinimų net ne skiepijimas, o tiesiog brutalus brukimas į vaikų sąmonę, į jaunuolių orientaciją.

Mes respektuojame tikintį ir netikintį, religinį ir agnostiką išitikinimus. Vertiname religijos ir bažnyčios skirtingų siekių pozicijas ir jų veikimo perskyrimą. Tai mes ryškiai matome JAV-bių konstitucinėje praktikoje. Tai nedraudžia savo pareigas sąžiningai eiti prisaikdinamam prezidentui laikyti rankoje Bibliją. Bet agnostikas prezidentas gali ir nepaliesi Biblijos. Tai yra absoliutus valstybės ir visuomenės respektas asmens išitikinimams, pagarba jo gyvenimo filosofijai. Bet mes negalime sutikti, kad "Lietuvos katalikų bažnyčios kronikos" aprašyti vaizdai suderinami su civilizuoto gyvenimo pagrindais. Argi kas nepaisė tokiu, ten atrodo, 'eiliu' įvykių: vaikams einant bažnyčion mokyklos mokytoja prie bažnyčios durų su-

rašo tokių vaikų pavardes ir grąšina jiems sumažinti elgesio pažymį, mokykloje tokiems vaikams liepia rašyti antireliginius rašinius, jų karikatūras kabina mokyklos lentos, jų tėvus kviečia darbo įstaigoje pasiaiškinti ir persiauklėti, kitaip... išvados aiškios, kas bus kitaip.

336 puslapių tomas vaizduoja mums septynių pagrindinio leidinio laidų turinį. Tai biurokratinio neroniukų puolimai prieš dvasiškius, prieš labiau ar mažiau tikinčiuosius savo valstybės piliečius, prieš jų vaikus. Ir ko čia nėra, iki kokių absurdu eina didelių ir mažų neroniukų išradingumas, kur jie sadizmą maišo su bukaprotyste, vienoje vietoje kapodami galvas kirviais, kitur badydami šonus ylomis, trečiur su traktoriais griaudami maldos namus ir koplyčias.

"LKB Kronikai netinka nekonkreči informacija ir netikslūs faktai. Tokios rūšies medžiaga Kronikos puslapiuose nespausdinama. Kiekviena žinia, faktas ar įvykis, susijęs su Katalikų Bažnyčios padėtimi, mūsų tautos istorija, dabartimi, su valdžios organų sauvale, represijomis ar su kitomis diskriminacinėmis priemonėmis, turi būti kruopščiai patikrintas, aiškus ir tikslus. Skaičiai, datos, pavardės, vietovardžiai ir kiti duomenys turi būti ypatingai aiškūs, teisingai užrašyti ir patikrinti" -- (psl. 328) -- toks yra Kronikos tvarkytojų nurodymas slaptiesiems savo bendradarbiams. Todėl šis leidinys tampa autentišku gyvenamosios epochos ok. Lietuvos atvaizdu. Pateiktų davinii nenuginėja oficialūs režimo šaltiniai. Jie tegali savo naudai interpretuoti, neroniukų elgesį teisinti ir baltinti.

Šios Kronikos tragiką itin tirštai akcentuoja knygai įvadą rašęs, inicialais Z.V. pasirašęs bendradarbis:

"Daros tragiška padėtis, kada vienoje pusėje tylos dėl persekiojimų laikosi Sovietų vyriausybė, laikosi J. Tautos, laikosi JV vyriausybė, laikosi Vatikano diplomatija. Tai galina, bet natūrali koalicija" (psl. 22).

Įvedimas į tą 'koalicijos' gradaciją 'Vatikano diplomatijos' skamba ypač apmaudingai-tragiškais tonais. Bet įvedimas 'Sovietų vyriausybės' į koaliciją, gal būt, lapsus linguae, juk Sovietų vyriausybė yra tu persekiojimų autorė, skatinatoja, legalizuotoja ir įkvėpėja.

Knygoje duota medžiaga susikaupusi, apie 100%, ties religinės praktikos ir režimo konfliktais. Tačiau yra davinii, kur pavaizduoti konfliktai tarp tautiškumo ir internacionalizmo. Pagal 'Kroniką' -- religija yra tautos prisiimtas gyvenimo būdas, indentifikuojamas su tautiškumu. Tai visad teisinga tautos persekiojimo metu. Lietuvos Himno giedojimas bažnyčioje paverčia Dievo namus tautine tvirtove.

Režimo praktikoje aiškiai matyti, kad marksizmo erzacas, paverstas dabar valstybine religija (ir K. Marksas apsisverstu kape, patyręs, kaip vulgarizuotas jo ekonominis mokslas), nepakenčia kitos religijos, nes natūralu neapkęsti konku-

rento. Šio fono platybėje vyksta ir šios Kronikos pristatomos scenos.

Knygą išleido L.K. Religinės Šalpos Rėmėjai, leidimą finansavus prelatui Juozui A. Karaliui. Tiražas -- 5000 egz. Neįprastai žema kaina (\$2.50 ir \$3.50) garantuoja knygai greitą mums jau neįprastai didoko tiražo išpirkimą. Gal daugeliui faktų pateikimo būdas, dėstymo precizija, bus paveikus įrodymas, kad netaip yra Tėvynėje, kaip retkarčiais nušneka mūsų turistai, kuriems ten patiesia ant žolytės raudoną 'kilimėlį'.

Knyga yra stiprus itikinant demaskavimas. Mūsų mastu vertinant tas tomas, tai yra mūsų 'gulagų archipelagas'. Juk kas bažnyčia, kas bažnytėlė, kas kukliausia, nuskurdusi koplytėlė -- tai vis tikra Solženicino įvardinta ir persekiotojų sadizmo paženklinta sala-salėlė.

Pasigendame šiame tome nuotraukų. Norėtumėm pamatyti, kaip atrodo leidinys, kaip atrodo tie mašinėlės rašyti jo puslapiai. Labai reikalingas tokio žanro leidiniui vardų bei vietovardžių rodyklė (Index). Leidėjai pasitenkino 'labiausiai' linksniuojamų vardų santrauka, kurioje yra 64 vardai. Nekenktų nuotraukų įvedimas.

Tai, suprantama, detalės, smulkmenos. Tomas yra milžiniškas indėlis į gana stambią mūsų martirologijos literatūrą. Sekantis leidėjų šuolis turi būti skirtas šio leidinio vertimams. Be vertimų leidinys tampa mūsų apyvokos savybėje objektu. Išeivijos misija, pareiga, egzistencijos prasme: savo kultūrinių vergybų, savo gyvybinių problemų pristatymas pasauliui. Tai beletristikos ir martirologijos veikalų vertimai.

TOOL & DIE MAKERS — Experienced. Permanent positions. 11 paid holidays, vacation, health and accident insurance, company paid retirement plan plus other benefits. Apply, Progress Lighting, Erie Ave. & "C" St., Phila., Pa. between 9 AM and 12 Noon, CU 9-1200. An Equal Opportunity Employer (66-68)

RN'S OR LGPN'S For 3 to 11 shift. Must have work permit. NE NURSING HOME Please call 215 PI 4-6464 Between 9 am and 4 pm (66-68)

TRUCK MECHANIC. Exp. Being taken for granted? If you would like to work in an ultra mod. shop in New Castle Del. for one of the nations largest co. Contact, Dave McTavish, wkdays only, 8-5, collect, 215-494-7110. (66-68)

OPERATORS MERROW-SAFETY STITCH SINGLE NEEDLE HEMMERS. Curtain, bedspread, drapery operators. All union benefits. Permanent work. HAMILTON CURTAIN CORP. SW Cor. 3rd & Westmoreland Philadelphia, Pa. (66-68)

Šiais metais sukanka 50 metų kaip Dotnuvoje buvo įsteigta Žemės ūio Akademijs. Ta proga Lietuvos Agronomų Sąjunga Chicagoje spalio 12 d. rengia minėjimą, kuris bus pradėtas pamaldomis Jėzuitų koplyčioje, o Jaunimo Centro didžioje salėje įvyks akademija, gi vakare Lietuvos tautiniuose namuose bus banketas. L. Garbačiauskas, šiuo metu gyvenęs Kanadoje atsiuntė retą nuotrauką Ž.Ū.A. Korp! Jaunosios Lietuvos šventės, kurioje min. pirm. J. Tubelis pakeliamas į Korp! garbės narius. Prie garbės stalo sėdi iš kairės: B. Gaidžiūnas, antras, rodos, Korp! Neo-Lithuania pirmininkas, pavarde neatmenama, kun. Jonaitis, prof. Vilkaitis, min. pirm. J. Tubelis, prof. Tonkūnas, Jaunosios Lietuvos korp. pirm. P. Garmus, L. Garbačiauskas ir A. Santaras. Už stalo korporacijų vėlavos: Filiae Lithuaniae, Jaunosios Lietuvos, Neo-Lithuania, Šaulių būrio ir Samogitia.

SVAJONĖS IR TIKROVĖ

BIRUTĖ DRUNGINĖ

Pastaruoju laiku Dirva davė progos pasiskaityti keletą atvirų pasisakymų lituanistinių mokyklų problemomis, idomių tuo, kad juose išsipasakojami rūpesčiai ir pasikeičia skirtingomis nuomonėmis.

Esame įvedę madą, kad apie lituanistines mokyklas geriau tylėti, negu ką neigiamo prasiartiti. Atatinkamomis progomis spaudoje pasirodo informacinio turinio pranešimai ar ypatingesnių įvykių mokykloje aprašymai, gražiais žodžiais išpuošti, nuo tikrovės nutolę, kaip mėnulis nuo žemės, bet užtat kiaurai pozityvūs, rūpesčio nekelią ir tik dar labiau pagundon lietuvišku švietimu nesidomėti stumia.

Atvirai kalbant, lituanistinio švietimo problemomis mūsų spaudos darbuotojai nelabai domisi. Sveikata, sportas, socialinis draudimas, nereikšmingi privataus gyvenimo įvykiai laikraščiuose turi pastovias 'kolumnas', kartais nusitesiančias per išsistą puslapį, gi lituanistinių mokyklų reikalai ligi šiol nepajėgė pastoviai sudominti nė vieno laikraščio, nė vieno pajėgesnio žurnalisto. Kiekvieną antradienį pagalvojau, gaila, kad dr. Adomavičius medikas, o ne mokytojas...

Atvirų pasisakymų toks nelauktas pažerimas Dirvoje gal kai kam galėtų atrodyti noru pasiginčyti, susikaupti pyktį išlieti, ar net 'pasitarnauti priešui'.

Mano galva svarstant, taip nėra. Atvirkščiai. Jie

tik įrodo, kad mokykla yra gyvas kūnas, iš pirmo žvilgsnio dėbtelejus, -- didingas ir gražus, arčiau pasižiūrėjus -- visokių ligelių pilnas. O sveiką jį išlaikyti yra mūsų VISŲ ŠVENTA pareiga, todėl negaliu išnešimas aikštėn yra ne kas kita kaip noras su jomis kovoti.

Dirvoje pasirodžiusių straipsnelių centrinė figūra yra Kristijono Donelaičio Žemesnioji ir Aukštesnioji mokykla Chidagoje. Ji, pirma, skundžiasi, kad negauna piniginių paramos iš fondų, antra, aiškina, kodėl pati leidžia vadovėlius (nevisus įtikina motyvai) ir, trečia, pasisako, nors ir neaiškiai, kodėl ji yra 10-ta metų, o ne 12-kametė. Tie 10 metų (6 mt. žemesnioji, 4 mt. aukštesnioji) yra pagrindinė priežastis visų blogybių: finansų negavimo, atsitolinimo nuo šviet. Tarybos prieglobsčio (atsitolino Taryba) ir ilgainiui susidariusios nuomonės, kad Krist. Donelaičio mokykla lituanistinių mokyklų šeimoje yra 'enfant terrible'.

Žinome, kad šviet. Taryba, prisiderindama prie šio krašto mokyklinės sistemos, yra nustačiusi lituanistinių mokyklų amžių -- 12 metų: 8-ri metai žemesnėje ir 4-ri metai aukštesnėje mokykloje. Šiuos nuostatus praktiškai panaudoti įmanoma tik ten, kur pasirinkimo galimybė neegzistuoja, t.y. tose vietose, kuriose yra viena lit. mokykla. Jokių būdu ne Chicagoje. Ir tai be blogos valios.

Ak, kas nenorėtų, kad lituanistinėje mokykloje mokinyš išbūtų 12-ka metų, vadinasi, nuo 6 mt. amžiaus iki 18-kos. O kodėl chigagiečiams neiti dar toliau, juk turime pedagoginį institutą, taigi plus dar 4-ri metai! Svaiginanti svaja: 22 metų lietuvis baigia amerikine kolegiją ir lygiagrečiai gauna ped. instituto diplomą...

Bet tai tik svaja. Realybėje svajonės dingsta.

Seniau gal buvo kitaip, šiandieną gi lituanistinė mokyklą baigia žymiai jaunesni mokiniai, jie yra daugumoj 16 mt. amžiaus (yra ir išimčių). Nesvarbu kokią mokyklą jie belankyti, jie ją lanko, bent Chicagoje, 10 metų (arba 8 mt. žemesniojo ir 2 mt. aukštesniojo, arba dažniausiai 6 mt. žemesniojo ir 4 mt. aukštesniojo). Du metai nugaruoja dėl 'susidėjusių aplinkybių'. Tos aplinkybės ne išimtis, o taisyklė. Švietimo darbuotojai žino, kodėl taip atsitinka, bet kitiems besidomintiems reikėtų paaiškinti.

Aštuonmetę mokyklą paibaigę, mokiniai pasiskirsto į dvi grupes: vieni jų į aukštesniąją neina, nes jie lietuvių kalboj persilpnę, o skatinimas iš tėvų pusės lygus nuliui, antrieji, daugiausia pažangieji, o jei ir silpnesni, tai stipraus tėvų spaudimo sutvirtinti, eina į keturmetę aukštesniąją mokyklą, bet, žinoma, ne į pačią pirmąją jos klasę, V-tąją bet lengvai išlaiko egzaminus. (Nukelta i 6 psl.)

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUSAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

SVAJONĖ IR TIKROVĖ...

(Atkelta iš 5 psl.)

nus į VI-tą ar net į VII-tą klasę ir tuomi savo buvimą mokykloje sutrumpina. Pati pirmoji aukštesniosios mokyklos klasė, V-toji, žinoma, nelieta tuščia, joje aukštesniosios mokyklos mokslo semia tie, kurie arba pradžios mokyklėse lituanistinės jau nebelanko, arba lanko lygiagrečiai abidvi, kasdien – savąją, o šeštadieniais – aukštesniąją. Jie yra maždaug 12 mt. amžiaus, kai baigs mokyklą, bus 16 metų.

Ir taip metai iš metų, nesilaikydami šviet. Tarybos nuostatų, bet ir nesijausdami blogą darbą dirbą, tėvai stumia į priekį savo vaikus, trumpindami jų buvimą lituanistinėje mokykloje. O mokykla, kokia ji bebūtų, 12-kametė ar donelaičišką 10-tametę, tėvams nuolankiai atskuba pagalbon.

Kitaip jau nebebus. Tai nėra džiuginanti tiesa, bet liūdnos tiesos gaubia mus iš visų pusių, jų jau nebijokime ir nebandykime reikalus atstatyti į jų pirmąją tašką. 'Susidėjusių aplinkybių' akivaizdoje stojasi kiti dideli, visoms lituanistinėms mokykloms vienodai svarbūs, rūpesčiai, kurių išsprendimas jau gerokai suvėluotas: tinkamesni vadovėlių paruošimas, lietuvių kalbos mokyimo abiejose mokyklose (ypač aukštesniojo) stiprinimas, patrauklesnis ir pasėkmingesnis dėstymas Lietuvos istorijos ir literatūros, kitaip tariant, visos mokomosios medžiagos pritaikymas jaunėsių amžiaus mokiniams, kad bent paskutinėse klasėse pajėgtume juose įžiebtį negestancią lietuvių ugnelę.

Siūlyčiau negaišint laiko ir neikvot jėgų mokslo metų skaičiais vertinant mokyklos teisėtumą ar pajėgumą, o dėti nuoširdžias pastangas, kad Krisijono Doneičio mokyklai jos nusistatytieji 10 mokslo metai nebūtų jai, kaip ligi šiol, bausmė už visų daromas nuodėmes ir nedusintų jos darbo, kuris atliekamas su lygiai tuo pačiu kruopštumu ir sąžiningumu, kaip ir kitose mokyklose.

Negaliu užbaigti nepasakiusi šioje vietoje užtarnauto komplemento Krist. Doneičio mokyklos vadovybei, kuri, nežinau kokio stebuklo dėka, yra įvedusi mokykloje pavyzdinę discipliną, kas tiek mokytojui, tiek mokiniui darbą padaro našesni.

● **BALTIMOREJE** lietuvių radijo valandėlė pakeitė radijo stotį, kurią daugelį metų klausėsi Baltimorės ir Washingtono apylinkių lietuviai. Prieš porą savaitę stotyje pasikeitė savininkai, kurie sudarė neįmanomas sąlygas radijo programai iš ten perduoti. Nuo rugsėjo 8 lietuvių radijo programa perduodama sekmdieniais 10 val. ryto iš stoties WBAL-FM 97.9 meg.

PRODUCT ENGINEERS
With good drafting, math and mechanical ability. Prefer individuals with leadership potential who are actively pursuing an Engineering career.
Apply Employment Office
CRAWFORD DOOR
JIM WALTER DOORS
4270 Hight Ecorse, Mich.
An Equal Opportunity Employer (66-71)

ROOFER, Suburban repair shop, slate work, copper, tin & soldering gutters. Guaranteed 52 wks. 215-TU 7-3050 (61-67)

ISIDĖMĖTINAS IŠRADIMAS

Geriausia Amerikoje ir Europoje "JIB Haarplege-Lotion" preparatas sulaukia plaukų slinkimą, naikinimą pleiskanas, pašalina niežėjimą, plaukų skilimą, stiprina plaukų šaknis, padeda atgauti natūralią plaukų spalvą. JIB vartotojai nebūsite nei žili, nei pliki 100%. Įrašyti vaistinių RED BLUE knygoje: JIB Medicine Ltg. 8 uncijos 16 savaičių \$6.00. Pinigus siųsti mūsų atstovui: 2498 Dougall Rd., Windsor 12, Ontario, Canada arba J. I. B. Laboratory 1437 So. 49th Ave., Cicero, Illinois 60650, U. S. A.

Į Clevelando lietuvių klubo metinę gegužinę rugsėjo 2 d. su savo artimais bendradarbiais apsilankė Clevelando meras Ralph Perk ir apskrities kontrolierius George Voinovich.

SIMO KUDIRKOS KANČIŲ KELIAS

Kaip jau buvo paskelbta, Simas Kudirka, paleistas iš sunkiųjų darbų stovyklos, rugpiūčio 30 d. parvyko į savo gimtąjį Griškabūdį pas savo motiną Mariją Šulskienę.

1971 m. gegužės mėn. sovietinis teismas Simą buvo pasmerkęs 10-čiai metų sunkiųjų darbų stovyklai. Savo paskutiniame žodyje pasmerkėsimas Kudirka teisme pareikalavo, kad būtų leista atkurti laisvą, nepriklausomą demokratinę Lietuvą. Iš stovyklos jis buvo paleistas rugpiūčio 23 d. Aukščiausiai Sovietų Sąjungos Tarybai nutaręs, t.y. praėjus lygiai 3 metams ir 9 mėn. nuo jo 1970.IX.23 išdavimo. Iki teismo Kudirka buvo laikomas Lukiškių kalėjime Vilniuje, o po teismo išvežtas į Mordavijos autonominės respublikos Potmos stovyklą. 1972 m. liepos 9 d. su 500 kalinių grupe Simas buvo nugabentas į tolimą šiaurę – Permos apygardos Vsesviatskają stovyklą, kur buvo žymiai šaltesnis klimatas ir sunkesni darbai, ir tik neseniai, perkeltas į netoli Maskvos esančią Vladimiro stovyklą – užsieniečiams.

Nors ir labai sunkiame varge būdamas, Simas nenustojo kovojęs su pavergėjais. Jis, drauge su kitais kalintais, rašė skundus Tarptautiniam Raudonajam Kryžiui ir Jungtinėms Tautoms. 1972 m. ir 1973 m. rugsėjo 5 d. Kudirka, Šilinskas, Mikalauskas drauge su kaliniais rusais, ukrainiečiais, armėnais labai slapta liūdno tylos susikaupimu ir kiekvienas savo maldomis prie paruošto ir žvakėmis papuošto kapo pagerbė milijonus žmonių, koncentracijos stovyklose žuvusių. Rugsėjo 5 d. yra jubiliejinė diena, nes 1919 m. rugsėjo 5 d. pats Leninas pasirašė stovyklų įsteigimo dekretą. Dėl šių demonstracijų stovyklų administracija vedė ilgus tardymus.

Kaip šių metų gegužės mėn. JAV Prezidentas Nixonas Maskvoje tarėsi su kompartijos galva Brežnevu, profesorius Andriejus Sacharovas jiems abiem įteikė savo ilgą pareiškimą, pridėjo prie jo ilgą politinių kalinių sąrašą, tarp jų buvo Kudirka, Žukauskas, Rudaitis, Povilionis, Sakalauskas, Mackevičius, reikalaujamas juos visus paleisti ir jiems duoti judėjimo bei emigravimo laisvę.

Iš 1974 rugpiūčio 31 d.

The New York Times Kudirkos paleidimo aprašymo galima suprasti, kad profesorius Sacharovas pareiškimas galėjo turėti įtakos, nes jam pirmajam buvo praneštas Aukščiausios Tarybos nutarimas. Dienraščio Maskvos korespondentas Christopher S. Wren mano, kad sovietai Kudirką paleido, norėdami su Amerika sudaryti sau palankesnę prekybos sutartį. Mums yra žinoma, kad iš Amerikos sovietai, dėl Simo paleidimo, buvo labai spaudžiami.

Simui iš stovyklos išvaduoti, tur būt daugiausia padėjo jo motina, turėdama Amerikos pilietybę, kurią netrukus, kai tik jo motinos pilietybė buvo išaiškinta, gavo ir jos sūnus. Be to, New Yorke Kudirkai išvaduoti, veikė dvi organizacijos: "Americans for Simas", kuriai vadovauja Daiva Kezienė ir "Seamen Education Federation", kuriai vadovauja latvis dr. Roland Paegle. Kezienė nuolatinius ryšius palaikė su amerikine spauda ir kongresininkais, besirūpinančiais Kudirkos laisve, o Gražina Paegle-Kulikauskaitė laikė telefoninį ryšį su Valstybės Departamentu, Amerikos ambasada Maskvoje ir Simo motina, gyvenančia Gelgadiškyje. Kudirkos vadavimui akeijoje taip pat dalyvavo Amerikos Lietuvių Taryba, Amerikos Lietuvių Bendruomenės vadovybė ir pavieniai asmenys.

Kai 1970 metų lapkričio 23 d. Vliko Valdybai posėdžiaujant buvo gauta žinia apie lietuvių jūrininko išdavimą sovietams, Vlikas tuoju apie tai informavo kitus veiksmus ir kvietė visus protestuoti dėl išdavimo ir dėl rusų brutalumo – Simo mušimo bei labai žiauriu būdu jo gabenimo iš Amerikos laivo į sovietinį. Protestų bangos pasipylė po visą Ameriką.

Bostone, brolių Veitų vadovaujamas Kudirkai gelbėti komitetas Kudirkos išdavimo metinę sukaktį numatė tinkamai paminėti: pasamdyti laivą ir juo išplaukti į tą vietą, kurioje Simas buvo iškovęs Amerikos pakraščio sargybos laivą "Vigilant" ir išduotas rusams, buvo pergabentas į laivą "Sovetskaja Litva". Tam sumanymui pritarė Vlikas ir 1971 m. lapkričio 23 d. jo pirmininkas dr. Kęstutis Valiūnas ir vicepirmininkas Jurgis Valaitis nvyko į Bostoną. Su pakviestais amerikiečiais ir lietuvių žurnalistais ir kitais asmenimis, laivą nuplaukus ir numatytą vietą, Vliko pirmininkas nuleido į vandenį atvežtą vainiką. Ši iškyla buvo rodoma Amerikos Rytų pakraščio televizijoje, skelbia-

ma per radiją ir spaudoje. Dr. Valiūnas savo lėšomis apmokėjo visas susidariusias šios išvykos išlaidas, įskaitant ir nuomą už laivą. (ELTA)

IŠSILGUSI LIETUVIŲ...

Pirmasis tragiškai miręs naujosios kartos ateivis Clevelande buvo dipl. miškininkas Jonas Vilčinskas. Iš Vokietijos Hanau stovyklos atvykęs 1948 m., jis dirbo vienoje popieriaus ir medžio apdirbimo įmonėje, esančioje Bedforde, Clevelando priemiesty. Darbovietėje ištiko tragiška nelaimė: grūdama krūva miško medžiagos jį mirtinai sužalojo, greitosiomis nuvežtas ligoninėn jis tuoju pat pasimirė. Tai buvo 1948 m. liepos 21 d.

Tesulaukęs vos 51 metus amžiaus, Jonas Vilčinskas buvo spėjęs savo specialybėje pasireikšti kaip iškilus miškininkas ir veiklus visuo-

DETROITO LIETUVIŲ ŽINIOS

ANTANAS GRINIUS

NAUJA VALDYBA

Stasio Butkaus šaulių kuopos išrinkta nauja valdyba rugpiūčio 25 d. Adelės ir Jono Poderių sodyboje pasiskirstė pareigomis. Pirmininkas – Juozas Lesčinskas, 6480 Woodmont St., Detroit, Mich. 48228, tel. LU 1-5318, dvasinių reikalų vadovas kun. Alfonsas Babonas. Vicepirmininkai: Adelė Poderienė ir Vincas Tamošiūnas. Sekretorius Petras Želvis, 1-as išdininkas Petras Bliūdžius, 2-as išdin. Juozas Augaitis, pareigimų vadovas Algis Pesys, spaudos informacijos vadovas Vladas Mingėla ir valdybos narys Jonas Maršalkovičius.

Vasario 16 gimnazijai remti būrelius tvarko: Kazys Sragauskas ir Feliksas Blauzdys.

ŠAULIŲ GEGUŽINĖ

Rugsėjo 1 d. Švyturio kuopos šauliai savo nuosavojėse Pilėnų stovyklavietėje surengė savo paskutinįją vasaros išvyką-gegužinę. Oras buvo gražus ir i gegužinę atvyko pakankamai gausus svečių būrys. Gegužinės tarnyba buvo gerai pasiruošusi visus gerai priimti, pavaišinti ir dovanomis apdovanoti. Bilietukus pardavinėjo: Gabrielė Rinkūnienė, Angelė Šukienė, Liuda Macionienė, Irena Telyčėnaitė ir A. Smith. Kepsnius ir įvairias užkandus pagamino Vera Kulbokienė, Emilija Lungienė, Marija Bačkaitienė ir Anelė

menininkas. Apie 10 metų dirbo miškotvarkoje taksatoriumi, buvo miškų departamento vyr. inspektoriumi, vyr. miškų tvarkytoju įjungiant Vilniaus krašto miškus į Lietuvos miškų administraciją, Miškų ūkio generalinėje direkcijoje miškų ūkio departamento direktoriumi, Žemės ūkio akademijoje docentu ir miškotvarkos katedros vedėju. Tremtyje dirbo savo specialybės istaigoje Vokietijoje, kartu talkininkaudamas Vlikui ir Raudonajam Kryžiui. Rašinėjo Mūsų Garioms ir kitai periodinei spaudai.

Velionis šiame krašte giminių neturėjo, išskyrus žmoną Janiną, kuri pasijuto šeimą ištikusios nelaimės baisiai prislėgta. Vyriui mirus ją pamiršo ir buv. pažįstamieji bei draugai. Po dvidešimt penkerių metų Janina Vilčinskienė buvo Šv. Jurgio parapijos kleb. kun. B. Ivanausko surasta vienoje prieglaudoje, esančioje Clevelando Elyrios priemiesty. Čia ji, gaudama valstybinę pensiją, yra materialiai aprūpinta jos amžiui, tačiau jaučiasi apleista ir vieniša, negalėdama su prižiūrėtojais ir bendro likimo draugėmis susikalbėti. Didžiausią moralinę paguodą jai suteikia protarpiais aplankydamas kun. B. Ivanauskas ir Zigmo bei Leono Dautartų šeimos. Būtų tačiau gražu, kad bent retkarčiais aplankytų ją ir kiti lietuviai, su kuriais ji galėtų jai suprantamą lietuvišką žodį sumesti.

Sielojamės kažkur toli esančiais vargšais, tuo tarpu nepastebime čia pat kaimynystėje moralinės paguodos belaukiančios moteriškes, kurios tragiškai žuvęs vyras visą gyvenimą buvo jautrus lietuviškiems reikalams. Janina Vilčinskienė surandama šiuo adresu: Ohio Extension Care Center, 3364 Koldy Road, Elyria, Ohio.

CLEVELANDO ABITURIENTAI

• **Lietuvių abiturientų**, baigusiu šiais metais aukšt. mokyklą, pristatymas visuomenei įvyks š. m. spalio 5 d. Lietuvių Namuose.

Visi abiturientai maloniai prašomi atsiųsti savo nuotrauką ir trumpas žinias kokią mokyklą baigė ir kur ir ką ruošiasi studijuoti šiuo adresu: Jūratei Petraitytei, 18112 Landseer Rd., Cleveland, Ohio 44119 ne vėliau š. m. rugsėjo 15 d.

• **Daiva Baltrukenaitė** baigė Our Lady of the Elms Akrone gimnaziją. Studijuos biologiją Marquette Universitete Milwaukee, Wisc.

• **Nijolė Mainelytė** baigė Villa Angela akademią. Studijuos Bowling Green State universitete slaugių kursą.

(Kituose Dirvos numeruose bus daugiau nuotraukų)

• **CLASSES IN LITHUANIAN LANGUAGE, history and culture** will be held at Lithuanian Community Center, 877 East 185 St. Monday evenings 7:30 to 9:30 for advanced and Tuesday 7:30 to 9:30 for beginners. Classes start September 23. Anyone interested please call Helen Jakubs at 486-6176 or the teacher Dangulė Tamulionis at 851-2524.

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

Vytautas Alantas. Ruošia LB Detroito apylinkės valdyba.

Švento Antano parapijos kavinėje auksinio amžiaus žmonių susibūrimai vyksta antradieniais. Pradžia 10 val.

Jie susirinkę ne tik praleidžia prie įvairių žaidimų gražiai laiką, bet dar Ernos Garliauskienės yra aprūpinami kavute ir pyragaičiais.

REMIA DIRVA

Detroito šauliai Dirvai paremti atsiuntė: Švyturio kuopai 10 dol. ir Stasio Butkaus kuopa 10 dol. Ačiū.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• ALT S-gos Clevelando skyrius, per savo išdininką K. Karalių, atsiuntė \$123.69 Dirvai paremti iš suruoštos gegužinės pelno, tuo būdu padidinant skyriaus įnašą Vilties draugijoje. Ačiū.

GRANDINELĖ PRIE RAMIOJO VANDENYNŲ

Spalvotas, garsinis, šokių muzikos Grandinėlių filmas, kurio premjerinis spektaklis įvyks š. m. rugsėjo 15 d., sekmadienį, 2:00 v. p. p., Cuyahoga Community College teatre, 2900 Community College Ave., Cleveland.

Filmo mecenatas Gasparas Kazlauskas iš Los Angeles žada dalyvauti premjeroje. 1:00 v. p. p. tame pat kolegijos teatre bus Grandinėlių naujų darbo metų iškilmingas atidarymas. Grupės narių tėvai, rėmėjai, bičiuliai ir visi šokių mėgėjai kviečiami šioje Grandinėlių šventėje dalyvauti.

• VYSK. VALANČIAUS lituanistinė mokykla Clevelande darbą pradeda š. m. rugsėjo 14 d. Tėvai kviečiami mokinius pristatyti į mokyklą 9 val. ryto ir drauge su mokytojais pradėti naujuosius mokslo metus pamaldomis. Po pamaldų trumpas pranešimas mokyklos tvarkos reikalu.

Mokykloje veiks 11 skyrių, pilnas mokytojų sastatas, ir atsiradus pakankamam skaičiui suinteresuotų vaikų, su kun. Ivanausko pritarimu ir priežiūra, bus sudarytos sąlygos paruošti vaikus pirmajai Šv. Komunijai. Mokyklos vedėja šiais mokslo metais Aurelija Balašaitienė, tel. 382-4997.

JEIGU ANGLŲ KALBA NĖRA JŪSŲ GIMTOJI KALBA...

Jūs galite pagerinti savo pajėgumą kalbėti, suprasti, skaityti ir rašyti angliškai Cuyahoga Community College's Metropolitan Campus šį rudenį. High School baigimas nėra būtinas užsiregistravimui į šią klasę. Rudens ketvirtis prasideda spalio 25 d. ir galima pasirinkti dienes ar vakarines klases.

Papildomoms informacijoms, šioms anglų kalbos klasėms Cuyahoga Community College, skambinkite

Ray Ackley, 241-5966 ext. 364

Cuyahoga Community College

Metropolitan Campus

Papildomoms informacijoms siųskite šią atkarpą: Ray Ackley, Cuyahoga Community College, Metropolitan Campus, 2900 Community College Ave., Cleveland, Ohio 44115

Name

Address

Number Street

City State Zip

Phone

DIRVAI PAREMTI RUDENS BALIUS

SPALIO 12 D., ŠEŠTADIENI

MENINĘ PROGRAMĄ ATLIKS CLEVELANDO VYRŲ OKTETAS

STALAI (DEŠIMČIAI ASMENŲ) AR PAVIENIOS VIETOS REZERVUOJAMOS IŠ ANKSTO KREIPIANTIS Į DIRVĄ (TEL. 431-6344) ARBA Į ŠIUOS ASMENIS: J. MOCKUS 681-5295, S. ASTRAUSKAS 943-5948, V. BENOKRAITIS 481-5175, E. JAKULIENĖ 333-6876, A. BUTKUS 932-9944, K. KARALIUS 229-2419, V. STUOGIS 486-2387, A. LAIKŪNAS 382-9851. BILIETO KAINA ASMENIUI (ŠILTA VAKARIENĖ IR GERIMAI) 12 DOLERIŲ.

BILIETAI JAU PARDUODAMI!

METROPOLITAN OPERA

SEPT. 17 THRU SEPT. 21 IN CLEVELAND PUBLIC AUDITORIUM
Sept. 17, Eve: I VESPRE SICILIANI
Sept. 18, Eve: MADAMA BUTTERFLY
Sept. 19, Eve: DON GIOVANNI
Sept. 20, Eve: TURANDOT
Sept. 21, Eve: TOSCA
Sept. 21, Eve: L'ITALIANA IN ALGERI
PRICES: \$2.50, \$4, \$5, \$6, \$7, \$8, \$10, \$11, \$12, \$16 (No Tax)
Tickets Available for All Operas — Not All Prices for Some Operas.
BOX OFFICE: CLEVELAND CONVENTION CENTER, 1220 East 6th Street, Cleveland, Ohio 44114
Open 10:00 A.M.-5:30 P.M. Knabe Piano used Exclusively

• Tarptautinis festivalis

Blasom muzikos centre, rengiamas kasmet nuo 1971 m., įvyks š. m. rugsėjo 14 d., kuriame žiūrovai galės gerėti 12 tautinių grupių programa ir užkandžiauti retais sūriais, gerti užsienietiškus vynus, vokišką alų. Festivalis prasidės 12 val. 30 min. Programą atliks vengrų, korėjiečių, vokiečių, japonų, čekoslovakų, bavarų, rusų, kroatų, ukrainiečių ir lenkų tautiniai ansambliai.

Gros Johnny Singers Polka Band nuo 8:30 iki 11 val. vak. Įėjimas asmeniui 4 dol. Iš anksto perkant bilietą — 3 dol. Bilietai gaunami Blossom Music Center kasoje, tel. 861-5674 ir Seveance Hall 231-1111. Festivalio pelnas skiriamas Clevelando orkestrui ir labdarrybei.

• V. ir A. šenbergai išvyko 3 savaitėm atostogų į Salt Lake City ir Los Angeles, kur lanko savo vaikus. Į Clevelandą grįš rugsėjo 20 d.

• Teresa Zylis-Gara, Metropolitan operos solistė, atliks Liu vaidmenį Puccini operoje "Turandot", rugsėjo 20 d. Cleveland Public Auditorium. Operos spektakliai vyks nuo rugsėjo 17 iki 21 d. Bilietus galima įsigyti Cleveland Convention Center kasoje, 1220 E. 6th St. nuo 10 val. ryto iki 5 val. p. p.

• Apdraudos reikalais geriausių patarnavimus gaukite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

7 DIENOS ČIKAGOJE...

(Atkelta iš 8 psl.)

rengimo komisijos nariai, mūsų muzikos kritikai, vienas kitas redaktorius ar laikraščių atstovas, jų tarpe ir Dirvos.

* PER Margučio radiją šiomis dienomis dviejų programų bėgyje buvo perduotas įdomus telefoninis pasi-

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

RUGSĖJO 15 D. Šaudymo pratimai, Rengia Clevelando šauliai.

RUGSĖJO 22 D. Lietuvių Fondo reikalams popietė Lietuvių Namuose.

RUGSĖJO 29 D. Kun. Dzegoraičio 35 metų kunigystės sukakties proga pagerbimas.

SPALIO 5 D. Šeštasis abiturientų pristatymo balius Liet. Namuose.

SPALIO 6 D. V. s. dr. Kesinaities mirties sukakties minėjimas-akademija.

SPALIO 12 D. Dirvos balius Lietuvių Namų salėje.

SPALIO 13 D. Šaulių šeimyninis pobūvis Lietuvių Namuose.

SPALIO 20 D. Šauliai rody du filmus apie širdies ligas ir vėžį.

SPALIO 26 D. BALFo sukaktuvinis balius Liet. Namuose.

LAPKRIČIO 9-10 D. Lietuvių Dienos, Ruošia LB Clevelando apylinkė.

LAPKRIČIO 17 D. Šaulių informacinis susirinkimas.

LAPKRIČIO 23 D. Lietuvos kariuomenės šventės minėjimas. Rengia LVS Ramovė.

GRUODŽIO 8 D. 4 v.p.p. Lietuvių Namuose Vytauto Puškoriaus piano rečitalis. Rengia Ateities klubas.

GRUODŽIO 31 D. Naujųjų Metų sutikimas Lietuvių Namuose. Ruošia LB Clevelando apylinkė.

1975 M.

VASARIO 8 D. Tradicinis blynų balius, Rengia Pilėnų tunto skautų tėvų komitetas.

KOVO 22 D. Kaziuko mugė Nauj. parapijos salėje.

BALANDŽIO 5 D. ALIAS ir Chio Lietuvių Gydytojų Draugijos pavarinis balius Lietuvių Namuose.

BALANDŽIO 19 D. Grandinėlių šventinis vakaras-balius.

BALANDŽIO 26 D. Čiurlionio ansamblio 35 m. sukakties koncertas.

GEGUŽES 16-18 D. Lituanistinio instituto suvažiavimas.

GEGUŽES 24-25 D. Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos sukaktuvinis seimas ir banketas.

• Lietuvos Vyčiai senjorai rugsėjo 15 d. Clevelande ruošia maldos eisną. 10 val. ryto pamaldos Nauj. parapijos bažnyčioje, o po to bus palaiminimas Our Lady of Lourdes koplyčioje, 21320 Euclid Ave., įėjimas iš Chardon Rd.

JANITOR

Positions open for two persons to clean small school, 2 p.m. to 10 p.m. Salary based on experience, benefits. Call: Chris Gambill.

216-241-1486

kalbėjimas su kongr. R. Hannrahan, dėjusių daugiausia pastangų išlaisvinti Simą Kudirką iš sovietinės koncentracijos stovyklos. Kongresmanas esąs tikras, kad S. Kudirka su šeima JAV galėsias pasiekti vos kelių savaitių bėgyje. Žinia, kad Margučio vedėjas P. Petrutis turi privatų kongr. R. Hannrahan telefoną ir gali su juo susisiekti kada tik nori. Ta pačia proga įdomu pabrėžti, kad Margučio rengiamas rudens koncertas įvyks spalio 13 d. Jaunimo centre ir jame programą atliks sol. Ona B. Aleksaitė, dabar gyvenanti Bostone. Sol. O. B. Aleksaitė yra kilusi iš lietuviško Suvalkų trikampio ir muzikos konservatoriją baigusi Varšuvoje.

* LIETUVIŲ Fondo vadovybė, skaičiuodama su

rimtu infliacijos pavojum ir sunkia krašto ekonomine padėtimi, rugsėjo 3 d. posėdyje, jame dalyvaujant valdybai, tarybos pirm. dr. J. Valaičiui, pelno skirstymo komisijos pirm. dr. K. Ambrozaičiui ir investavimo komisijos pirm. P. Kiliui, nutarė gerokai apkarpyti administracinių išlaidų samatą, kad ir šiuo 'liesiu' laiku daugiau pelno liktų įvairiems paskirstymams. Įdomu, kad LF administravimui teskiriam tik du procentai nuo bendrojo kapitalo. Apie tai sužinoję, amerikiečiai tiesiog stebisi, kaip su tokio mis kukliomis pajamomis gali būti administruojamas milijoninis fondas. Dabar gi tos kuklios išlaidos dar labiau apkarpytos. Ta pasiūlymą iškėlė ir pravedė LF iniciatorius bei dabartinės valdybos pirm. dr. A. Razma.

Superior Savings AND LOAN ASSOCIATION

yra jūsų kaimynystėje ir teikia visus finansinius patarnavimus. Automatinė, kompiuterizuota apskaičiavimų sistema.

Paskolos nekilnojamam turtui įsigyti, naujoms statyboms, priestatams ir remontui.

Už reguliarius taupymo indėlius mokama 5 1/4 %

Už terminuotus taupymo pažymėjimus mokama 6 1/2 % — 7 1/2 %

TAUPYMO INDĖLIAI IR PAŽYMĖJIMAI APDRAUSTI IKI \$20,000.

Išduodami kelionių čekiai, orderiai, priimami mokesčių įmokėjimai, elektros, dujų ir telefono sąskaitos, parduodami JAV bonai.

Pasinaudokite jums arčiausiai esančios įstaigos patarnavimu!

798 East 185 Street, Cleveland, Ohio 44119
6712 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103
13515 Euclid Avenue, Cleveland, Ohio 44112
14406 Cedar Rd., University Hts., Ohio 44121

DARBO VALANDOS

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:30 iki 4:00 • Penktadienį 9:30 iki 6:00 • Šeštadienį 9:30 iki 2:30 • Pirmadienį uždaryta. • Pagrindinė įstaiga E. 185 St. atidaryta iki 2:30.

DELLA E. JAKUBS & SON

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės vglan-doje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Cicero lietuviai respublikonai prie Australijos konsolato rugpiūčio 28 d. suorganizavo demonstracijas, Australijai pripažinus Lietuvos prijungimą prie Sovietijos, vėliau lietuvių delegacija turėjo progos išeiti protestą australijos konsului (nuotraukos viduryje).

V. Noreikos nuotrauka

PREZIDENTO ANTANO SMETONOS MINĖJIMAS CHICAGOJE

Chicagos lietuvių organizacijų jungtinis komitetas rengia Prezidento Antano Smetonos minėjimą Chicagoje. Minėjimo akademijai bus 1974 m. spalio 6 d. Maria HS auditorijoje. Programoje dalyvauja: kultūrininkas Vytautas Alantas (paskaita), pianistas Vytautas Smetona, dainininkė Audronė Simonaitytė, aktorė Birutė Pukelevičiūtė ir kt.

Jaunimo Namuose, b. Čiurlionio Galerijos patalpose, rengiama Antano Sme-

tonos raštijos paroda, rugsėjo 27 d. iki spalio 5 d. Joje išstatoma: A. Smetonos parašytos knygos, jo redaguotieji bei leistieji žurnalai, laikraščiai, periodikoje paskelbti straipsniai, pasakaitos, laiškai, nuotraukos, o taip pat numizmatikos ir filatelijos rinkiniai, kuriuose įamžintas Prezidentas Smetona, bei kita istorinė medžiaga, originalai. Parodos rengimo vadovai: Bronius Kviklys ir Liūdas Kairys.

• Povilas Dargis, Susivienijimo Lietuvių Amerikoje prezidentas, iš Pensilvanijos gubernatoriaus Shapp gavo kvietimą dalyvauti pietuose rugsėjo 5 d., kuriuose buvo pakviesti ir 13 valstybių, sukursių JAV, gubernatoriai. Su šiais pietumis prasideda pasirengimas minėjimo 200 metų nuo JAV įsikūrimo.

• Antanas Diržys, Korp! Neo-Lithuania filisteris, Susivienijimo Lietuvių Amerikoje veikėjas, viešėdamas Clevelande pas p.p. Gaidžiūnus, Dirvai paremti atsiuntė auką 25 dol. Už paramą nuoširdžiai dėkojame.

• Kazys Pažemėnas, plk. lt., Lietuvių Fondo ir Vasario 16-os gimnazijos įgaliotinis ir toms organizacijoms remti Komiteto pirmininkas San Francisco apylinkė, rugpiūčio 24 d. persikėlė gyventi į Los Angeles. Jo adresas: 1348 Waterloo St., Los Angeles, Ca. 90026, tel. 213-484-1218.

• Petras Molis, Vyriausias skautininkas, su žmona rugsėjo mėn. 12 d. išvyko tarnybos reikalais į Angliją, Vokietiją ir Ispaniją. Anglijoje aplankys ir lietu-

vius skautus, kurie šiais metais švenčia 25 m. sukaktį. Iš kelionės grįš rugsėjo mėn. pabaigoje.

• Jonas Jasinskas, Croft Hall viešbučio Ocean City, N. J., savininkas Dirvai paremti atsiuntė auką 20 dol. Ačiū.

AUKOS DIRVAI

Detroito Liet. Organizacijų Centro Valdyba,
Detroit\$20.00
V. Kriščiūnevičius,
Detroit 10.00
W. Židžiūnas, Worcester 2.00
V. Miceika, Hickory Hills 7.00
J. Vedegys, Timberlake .. 2.00
A. N. Vaitekūnai,
Riverview10.00
J. Bernot, Union 2.00
S. Paulius, Chicago 7.00
Kar. Juozapavičiaus šaulių kuopa, Clevelando sk., Cleveland15.00
J. Mikonis, Cleveland .. 2.00
W. Žiedonis, Cleveland .. 7.00
E. Skopas, Cicero 1.00
J. Juška, Chicago 5.00
A. Luraitis,
Willow Springs 5.00
T. Palionis, Madison 5.00
A. Beresnevičius, Webster 2.00
V. Augulytė, Cleveland .. 2.00
S. Biežis, Chicago 7.00
S. Vitkauskas, Baltimore 7.00
K. Valaitis, Mt. Brydges .. 7.00

Br. Tatarūnas, Detroit .. 2.00
V. Bačanskas, Baltimore 2.00
St. Lukoševičius,
Cleveland 7.00
M. Knystautas, Danbury 7.00
A. Dovydaitis,
St. Petersburg 2.00
V. Dzigas, Omaha 7.00
A. Blūdžius, Detroit 2.00
A. Simontis, Lakewood .. 2.00
P. Sakas, Rim Forest 5.00

Visiems aukotojams Dirva nuoširdžiai dėkoja.

BALTIC APTS. CONDOMINIUMS

506-71st Ave. St. Pete Beach, Fla 33706. 1 and 2 bedroom apts. beautiful, modern, De Luxe; near beach, stores and transportation. Small complex, low maintenance fees. Adults, no pets. Brokers invited 24,500 and up. Tel. (813)360-8766.

OPPORTUNITY FOR PROFESSIONAL HELP

138 bed acute care hospital
DIRECTOR OF NURSING

Available for qualified applicant. Minimum of 3 years experience. Masters Degree desired, however, not required. Salary negotiable.

REGISTERED NURSES

For all services & all shifts. Good starting salary. Differential for evening and night shift. Excellent fringe benefits. Apply call or write to Administrator

COLLETON COUNTY HOSPITAL

219 Lemacks St.
Walterbord, S. C. 29488
An Equal Opportunity Employer (64-71)

EXPERIENCED
ENGINE LATHE OPERATOR
MILLING MACHINE OPERATOR
Must be able to set up work from Blue Prints & Close Tolerance. 53 hour week minimum. \$5.00 per hour to start. Fringe benefits.
TEWLO INDUSTRIES
36400 LAKELAND BLVD.
EASTLAKE, OHIO 44094
216-942-3229 (64-67)

Wanted at once experienced

OFFSET PRESS OPERATORS

Excellent opportunity for the following: Experienced offset press operators to run high quality multi-color jobs on one and two color Heidelberg presses. Excellent wages, company paid pension plan, life and health insurance. Apply in person at:

INDUSTRIAL PRINTING
Industrial Printing Co.
1635 Coining Dr., Toledo
or call 476-9101 (61-67)

MECHANICAL HYDRAULIC ASSEMBLERS.
Must have experience for steel handling machinery. Blue print reading helpful. Also SAW MAN. Must have experience to cut bar stock & structural steel.

TERMINAL EQUIPMENT INC. 1 Industry Dr., Bedford, Ohio 44146; 232-8100. (62-67)

NURSE ANESTHETIST for small Meriden Hospital. Excellent pay. Extremely liberal benefits. Minimal call. Maximum time off. Call Dr. Albert (203) 237-5531. (61-67)

7 DIENOS ČIKAGOJE

VLADAS BŪTĖNAS

Dail. V.K. Jonynas atidaro buvo hanaviškių dailininkų parodą Čiurlionio galerijoje. D. Vakarės nuotr.

• HANAU stovykloje, V. Vokietijoje, gyvenusių lietuvių suvažiavimu Darbo dienos savaitgalyje (rugpiūčio 30 - rugsėjo 1 d.) prasidėjo naujojo sezono visuomeninė bei kultūrinė veikla Chicagoje. Kaip atrodo, ji pilnu tempu riedės iki ateinančios vasaros. Patys artimiausi įvykiai: rugsėjo 28-29 d.d. įvyksias Amerikos Lietuvių kongresas, spalio 4 d. vakaras su Broniu Raila, spalio 6 d. prez. A. Smetonos minėjimas ir t.t. Hanau stovykloje gyvenusių lietuvių tikrai gausus suvažiavimas Chicagoje ypač akcentavo meninį-kultūrinį momentą, aiškiai parodydamas, koki didelį potencialą įvairių sričių menininkų turėjo buvusi didžiausia amerikiečių zonoje Hanau stovykla ir kiek prieauglio į dabarties menininkų bei kultūrininkų šeimą atėjo iš tų tarpo, kurie Hanau stovykloje dar bu-

Akt. Jonas Kelečius perduoda P. Andriušio lyrinę apysaką buv. hanaviškių ruostame meno vakare.

D. Vakarės nuotrauka

vo jaunuoliai. Įdomu, kad buvusių hanaviškių suvažiavimas neužmiršo ir politinio momento: pasiuntė protesto telegramą Australijos vyriausybei, teisiškai pripažinusiai Lietuvos, Latvijos ir Estijos inkorporavimą į Sovietų Sąjungą.

• DAILĖS parodos atidarymu Čiurlionio galerijoje prasidėjo hanaviškių suvažiavimo dienos. Penktadienio, rugpiūčio 30 d. vakare susirinkus apie 200 žmonių, parodą atidarė dail. V. K. Jonynas, specialiai atvykęs iš New Yorko. Parodoje, atstovaujančioje įvairias meno kryptis nuo realizmo iki kraštutinio abstrakto, o taip pat ir skulptūrą, savuosius kūrinius išstatė Hanau stovykloje gyvenę ar vėliau išaugę šie dailininkai: D. Ancevičienė-Verbickaitė, O. Baužienė, A. Bubnys, M. Girdvainienė, V. Ignas, V. K. Jonynas, S. Juodvalkis, J. Kaminskas (mirus), J. Kelečius, P. Kesiūnas, A. Kurauskas, A. Lipskis, I. Mickūnienė, O. Mickūnas, N. Palubinskienė, E. Rastonienė, D. Stončiūtė. Ypač V. Igno, V.K. Jonyno, A. Kurausko, J. Kelečiaus, Mickūno, N. Palubinskienės, jaunosios D. Stončiūtės ir kai kurių kitų dailininkų darbai parodai davė rimtą meninį svorį.

• LITERATūros ir meno vakaras įvyko šeštadienio, rugpiūčio 31 d. vakare. Pirmą kartą pasibaigus vasarai Jaunimo centro didžioji salė vėl prigūžėjo pilna žmonių. Daug matėsi ir nepažįstamų veidų. Tai buvo hanaviškiai, atvažiavę iš kitų vietovių. Tiems chigagiečiams, kurie Hanau yra

gyvenę, ypač malonu buvo susitikti su suvažiavusiais iš kitur. Bet daliai tų į vakarą atsilankiusių, kurie Hanau nėra gyvenę, veidai suvažiavusių iš kitur buvo daugumoje svetimi ir nepažįstami, bet mes atėjome pasižiūrėti pirmos ir tikrai

P. Andriušio lyrinė apysaka 'Neileido', ją atliekant muzikos ir šviesų efektuose. Koloratūra mūsų publikos gal labiausiai mėgiama. Todėl G. Čapkauskienė visa da lydi šiltos ovacijos. Dramatinio soprano D. Stankaitytės lygis dabar yra pačioje aukštumoje ir todėl neuostabu, kad ji ne taip greit paleidžiama nuo scenos. Labai vykusiai savo poeziją moka perduoti poetė V. Bogutaitė-Keblienė. Todėl ir jos modernus kūrybinis braižas klausytojui pasidaro įdomus. Rašyt. Al. Baronas šeštadienio vakare paskaitė labai trumpą ištrauką iš didesnio beletristinio kūrinio. Jo publika ilgai nepaleido nuo scenos, kai sekmadienio bankete skaitė humoristines eiles.

• APLAMAI buv. hanaviškių suvažiavimo meniniai-kultūriniai aspektai parodė, kad jų kūrybinis potencialas, turėtas tremties dienose, nesumažėjęs, kad jų svoris dar labai ryškus ir mūsų dienose. Tai liudija G. Čapkauskienės, D. Stankaitytės, A. Barono, M. Katiliškio (gaila, suvažiavimo programoje negalėjo dalyvauti), J. Kelečiaus ir kitų vardai. Ir gal pati didžioji pagarba priklauso suvažiavimo rengėjams P. Gaulikaitei-Kožičienei taikliu, apgalvotu žodžiu pristačius kiekvieną programos atlikėją, į sceną pakaitomis ejo akt. J. Kelečius, sol. Gina Čapkauskienė, iš Montrealio, poetė V. Bogutaitė-Keblienė, iš Detroito ir sol. D. Stankaitytė. Antroje programos dalyje pasirodė jauna pianistė R. Valdytė, rašyt. Al. Baronas ir vėl abi pirmos dalies solistės, po padainuotų operų arijų programą užbaigusios duetu iš "Hofmano pasakų". Ne vienam programos atlikėjui publika plojo kartais net pakildama nuo kėdžių. Programos kulminaciniai punktai, atrodo, buvo akt. J. Kelečiaus meniškai perteikta

(Nukelta į 7 psl.)

Solistės G. Čapkauskienė ir D. Stankaitytė dainuoja duetą. Akompanuoja muz. M. Motekaitis.

D. Vakarės nuotrauka

Rochesterio studentų ateitininkų dramos sambūris rugsėjo 14 d. New Yorke Kultūros Židinyje suvaidins A. Kairio dramą Pakikimas. Vaidinimą rengia Simo Kudirkos šaulių kuopa. Nuotraukoje aktorai Petras Matukas, Jūratė Kroklytė, Vytautas Butrimas, Rūta Stankutė ir Tadas Klimas.